

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
 Inzeratni oddelk: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
 Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
 Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 180.
 Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
 Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
 Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Uredništvo:
 Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Na roča se posebej in velja po post prejemana Din 4.—, po raznašalcih dostavljena Din 5.— mesečno.
 Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
 Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
 Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

V Planici ni bilo 100 metrov

Pred 12.000 gledalci je bila včeraj na planiški skakalnici velika skakalna tekma, na kateri je zmagal Poljak Stanislav Maruszarz — Norvežani so skakali samo v treningu in je Andersen dosegel najdaljši skok 95 m — številni Avstrijci so „stavkali“

Planica, 17. marca.

Priprave za letošnjo skakalno tekmo v Planici so se vlekje že precej dolgo in v precej neobičajnih okoliščinah. Kakor je našim čitateljem gotovo znano, se je začela kmalu potem, ko se je približal termin za letošnjo planiško tekmo,

proti tej skakalni napravi

kampanja, ki je imela ta namen, da bi onemogočila prireditve ali pa vsaj omejila udeležbo na majhen krog manj znanih tekmovalcev. Ta kampanja je slednjič prišla na uho tudi funkcionarjem FIS, ki so po dolgem oklevanju in odporu na vse zadnje kategorizirali planiško skakalnico v drugo vrsto, t. j. takšno, na kateri so dovoljene vse mednarodne prireditve razen prireditve FIS.

Ko je bila urejena ta stran, se je naenkrat pojavila druga ovira v norveškem smučarskem savezu, ki je glede na to, da se njegovi tekmovalci in tisti skakači, ki so nam ustvarili Planico, niso prijaviili preko njega, prepovedal start. Zadnji teden pred prireditvijo je naš savez telefonično uredil tudi to formalnost in dobil zagotovilo, da bodo

Norvežani lahko startali,

kar je bila obenem garancija, da bodo letošnji rezultati prav gotovo prekosili lanske in se približali fenomenalni stometerski znamki. Ta nada je bila tem bolj upravičena, ker so treningi na skakalnici iz dneva v dan kazali lepše rezultate in se je Andersen prav na zadnji dan treninga pognal na 99 m.

Pogled na novo urejeno skakalnico, kjer je bilo včeraj izvedenih okoli 60 skokov — z redkimi izjemami brez padcev.

Poljaka Bronislav Czech (levi) in Stanislav Maruszarz (desni); slednji je včeraj zmagal v mednarodnih skakalnih tekmah.

Po vseh teh ugodnih prognozah je naravnost porazno vplivala vest, ki se je snoči v poznih urah razširila iz saveznih krogov, da je norveški smučarski savez

ponovno odrekel dovoljenje za start

svojih tekmovalcev v in izven konkurence. Kaj je bil zadnji povod, da norveška smučarska zveza ni izpolnila dane besede in ponovno dvignila svoj zoper pričakovane nove rekorde na planiški skakalnici, se v tem hipu ne da presoditi. Brez dvoma morajo biti razlogi zelo tehtni in dobro premišljeni, kajti s tem je stopilo vprašanje rekordnih smučarskih skokov v novo fazo, o kateri bo najbrž v dogledni bodočnosti še mnogo debat.

Kljub tem precej nerazveseljivim burnim dogodkom pred prireditvijo samo pa je šla organizacija saveza in lokalnih faktorjev svojo pot. Že v soboto zvečer so z zadnjimi vlaki pritisile v rateški kot večke množice smučarjev in prijateljev beglega sporta, naravnost poplavlili pa so travnike proti Slatini ter vse ceste in lokale po Ratečah tisoči ostalih, ki so šli pogledat planiško revijo najboljših skakalcev sveta v nedeljo zarana. Prometne prilike v gornji savski dolini niso urejene za tako ogromen promet in zaradi tega ni čudno, če so se dohodli vlakovi iz raznih smeri nekoliko zavlekli. Najbolj prizadeta sta bila pri tem zagrebški in avstrijski vlak, ki sta prispela na postajo v Ratečah okoli 11., ko se je na skakalnici že začel razvijati spored. Prireditelji so posebej upoštevali ta nedostatek in naprosili najboljše tekmovalce iz konkurence, da so pri treningih še večkrat premerili višino. Sicer pa so to storili zelo radi, kar velja posebno glede simpatičnih Norvežanov, ker so se zavedali, da jih pri vsakem gibu brez diha

spremlja množica do 12.000 gledalcev.

Vreme je bilo danes kot naročeno. Včeraj je sicer tudi prisevalo skoraj spomladansko sonce, toda neprijetna burja je silila večino v zatišje. Današnje jutro pa je bilo

jasno in sončno

okoliški vrhovi so goreli v prvih žarkih in vsakogar je morala prevzeti že samo ta prelepa gorska pokrajina, ne da bi ga še

Inž. Bloudek, Gorec in Komar v razgovoru o poslednjih pripravah.

Tekmovalci so kakor otroci, kadar jih obdarujejo z bomboni. Funkcionar JZSS deli tekmovalcem bonbone proti prehladu.

Skakalnica,

ki jo poznamo še od lani kot krasno in tehnično dovršeno napravo, je po letošnjih popravilih v zaletu in tudi sicer še vse impozantnejša. Za današnje prireditve so ji dali prireditelji posebno svečano lice. Most so proti občinstvu opremili z daleč vidnim napisom: „Planica, ob straneh zasidli smrekovega zelenja, polkrog v izteku pa okrasili z zastavami startujočih držav. Prav tam je bila postavljena tudi majhna tribuna, s katere so sledili tekmi predstavniki civilnih in vojaških oblasti z ministrom za fizično vzgojo dr. Auermana na čelu. Pogled, ki se je nudil takole okoli pol dneva, ko je do slehernega vsak izletnik v Planici strmel v vrtoglavo višino, odkoder so brzeli nizdol skakalci za skakalcem, je skoraj nepozaben. Zivobarvna množica je v širokem polkrogu obdala ves iztek in z burnim odobravanjem spremljala vsakega po-

sameznika, najbolj pa seveda mojstre Norvežane, ki so morali letos pred tako številnim forumom žal skakati samo za trening. Na sodniški tribuni je bil montiran mikrofoni in je vso prireditve oddajala ljubljanska radio postaja. Za obveščanje občinstva je bil nameščen velik zvočnik, ki je prav dobro vršil svojo funkcijo, čeprav njegov „speaker“ ni imel vselej sigurnega nastopa.

Odstop Avstrijcev

Že v dopoldanskih urah je šla tudi med množico od ust do ust govoriča, da z Norvežani nekaj ni v redu. Savez je na starih listah za konkurenco pojasnil stanje s kratko opombo o prepovedi starta, obenem pa napovedal, da bodo Norvežani po končanih tekmah izvedli nekaj skokov za trening. Občinstvo je bilo s tem pojasnilom zadovoljno, ker je pač še zmerom računalo, da se bo izpolnilo ono, kar je letos vse prišlo gledat v Planico. Tik pred začetkom tekme je nastala nova afera. Avstrijski skakalec, nad 20 po številu, ki so bili še vsi na startu ali pa na poti tjakaj, so se korporativno vračali a skakalnico. Kakor so nam zatrjevali, je bil ta njihov demonstrativni odstop v zvezi s sklopom prireditelj, da sme na start samo omejeno število njihovih najboljših tekmovalcev. Avstrijski sodnik in predsednik tehničnega odbora avstrijske smučarske zveze ing. Bildstein je sicer javno pozval svoje rojake, naj gredo na start, toda edina izjema je bil naš lanski gost iz Avstrije na tej tekmi, odlični Gregor Höll. Vsi ostali pa so ostali pod skakalnico. Da je savez pridržal sebi pravico odločiti o tem, kdo bo startal na tej veliki skakalnici, je po našem popolnoma v redu, zdi pa se zgrešeno, da ni prehodno obvestil tekmovalcev o tem svojem sklepu, posebno še, ker gre za goste iz inozemstva, ki bi utegnili takšno delitev ne dober in slabec v naprej tolmačiti napačno. V ostalem pa tudi naši tekmovalci niso bili zastopani več kot z dvema skakalcema (Novšakom in Šramlom), kar baš po našemu prejšnjega dne na mali skakalnici tudi ni dovolj utemeljeno, posebno še bi med njimi nekateri še sami radi poskusili svojo srečo.

Po vseh teh nesrečah pred startom se je

Skoki v konkurenci

Zaradi izstopa Avstrijcev in odsotnosti prijavljenega švicarja Kusterja je bil po čudnem naključju prvi v konkurenci tudi poznější zmagovalec Poljak Maruszarz, razen Norvežanov gotovo najmočnejši predstavnik te discipline.

Prvi skok

Poljak se s krasnim predklonom sigurno ustavi na 84 m. Drugi gre po strmini švicar Borter tudi prav srečno na 77 m. Za njim je na vrsti njegov rojak Raymond, ki se zdi stilo boljše, po dolžini pa ostane na 73 m. Prvi Čeh Kadavy se spusti raz most, kolikor gre samo od sebe in pristane na 61 m. Potem nastopi prvi Jugosloven in lanski rekorder Bohinjčan Novšak, ki se pogumno odžene in res za meter izboljša svoj lanski rekord. Bil je na 67 m. Edini Avstrijec Höll, ki ga že od lani poznamo kot mojstra te stroke, je imel tudi danes odličan dan. Pri prvem poskusu je v prav dobrem stilu ostal na 79 m. Naslednji je Čehoslovak Steinmüller, ki se hoče očitno uvrstiti tudi v ospredje; znamka je 77 in pol m. Na vrsti je njegov rojak Vrana, ki pride pa nesrečno z mosta in pade tako nerodno, da mora zaradi poškodbe na nogi opustiti ostala dva skoka. Zdjaj pride Barton, največja nada bratov Čehov. Niso zaman računali nanj; postavil jim je najboljši dotedanji skok 85 in pol m. Poljak Czech gre zelo nizko nad strmino in vzdrži na 74 m. Zadnji Čeh Šimunek tudi ne kaže mnogo sigurnosti in ostane na 64 m. Vrsto prvih skokov zaključuje naš šramel, ki se dovolj sigurno ustavi na 68 m.

Drugi skok

Skoraj brez odmora gredo tekmovalci drugič po strmini. Maruszarza je očitno precej animiral Barton in res je fant v krasnem stilu povišal njegovo znamko za 2 metra na 87 in pol. Švicar Borter popravlja za celih 9 metrov in obstane prav lepo na 86 m. Tudi Raymond noče zaostati in je še za pol metra hušji. Kadavy ostane v prejšnjem stilu na 62 m, nato pa spreleti množico avizov: Novšak. Korajžno se požeze z vrha, pride na 74 m, toda žal ga zasudec in vrže v sneg. Za Hölla smo sigurni; stilo odlično spravi 83 in pol metra. Čeh Steinmüller je poslabšal stil in tudi dolžino za 9 metrov ter beležil 68 m. Zdjaj je na vrsti Barton, ki se stilo drži, na daljavi pa izgubi 3 m in pol. Poljak Czech ni nič kaj pri volji; nizko nad strmino doseže 69 m. Šimunek se drži previdno in je zadovoljen s 65 m. Zadnji je zopet naš Bogo, ki se mu to pot nasmehlja sreča. S precejšnjim zaletom švigne z mosta in obstane na 72 m ter zruši Novšakov nov jugoslovanski rekord.

Novi jugoslovanski rekorder v skokih Bogo Šramel — je včeraj dosegel našo novo najboljšo znamko — 72 m.

Število tekmovalcev v konkurenci omejilo na 12,

in sicer 5 Čehoslovakov, 2 Poljaka, 2 Švicarja, 1 Avstrijec in 2 Jugoslovani. Začetek tekme je bil doleten na 11. uro, ki se je pa zaradi ureditve pravkar omenjenih nesoglasij nekoliko zavlekel. Sodniški zbor so tvorili Grossmann (Poljska), ing. Bildstein (Avstrija) in Joso Gorec (Jugoslavija). Starter je bil g. Beltram, na mostu pa je vzdrževal red g. dr. Kmet.

Tretji skok

Zdjaj že vemo, kako bo pri vsakem. Maruszarz nekoliko popusti in doseže 80,5, švicarja Borter in Raymond gresta v prav lepem stilu na 76, odnosno 72 m. Kadavy se drži sigurne znamke in hlije — 61 m. Zdjaj bi moral reagirati Novšak na Šramlovih 72 m. Že z mosta gre nekam šibko in res komaj izvzoi na 62 metrov. Hölla je vrglo v stran še takoj po odskoku, in res je moral po 81 m — v sneg. Dobro napravi Steinmüller s 75 metri, potem gre Barton prav lepo na 78. Čez si privoščijo krasen predklo, toda kljub temu ne gre preko 64,5 m. Šimunek računa na sigurno in beleži 61, zadnji pa je Šramel, ki gre na 67 m.

Po končanih tekmah v konkurenci je prireditelj obvestil občinstvo, da je tekmovalje zaključeno, obenem pa napovedal, da bodo po kratkem odmoru Norvežani izvedli nekaj skokov v treningu, da pokažejo številnim gledalcem svoje sposobnosti v tej najbolj drzni smučski disciplini. Norvežani so zaradi živahnosti eporeda naprosili za skakanje v treningu tudi najboljšo tekmovalce iz konkurence, ki so se — razen Maruszarza — tudi vsi odzvali.

Raskar Andersen je včeraj dosegel v treningu najdaljši skok dneva 95 m.

Kljub temu, da so Norvežani prepovedali svojim skakačem start, so se vendarle zelo zanimali za planiško tekmovalje. Vsk dan so klicali iz Osla redakcijo „Jutra“ ter smo jim morali še snoči ob 22.30 dati podrobne rezultate.

Norvežani na treningu

Malo pred 13. uro je torej nastopil za tisoče gledalcev oni!

težko pričakovani trenutek,

ko se bo s planiške strmine spustili prvi Norvežani, morda ne najmočnejši, toda gotovo tudi kandidat za eno izmed najboljših mest. Vrstni red so si skakalci za trening določili sami, in sicer Farup, Larsen-Urdahl, Guttormsen, Sörensen in Andersen. Njim sta se priključila še oba Švicarja, oba Jugoslovenci Höll in Barton. Takoj nato so v naglem tempu in krasnem stilu pokazali pet skokov naših gostje severnjaki. Farup je šel na 84 m, Urdahl na 78, Guttormsen na 79, Sörensen na 85 in Andersen na 87 m, skoraj točno po vrstnem redu, kakor so se sami uvrstili v konkurenci. Höll skoči v treningu na 87,5 in dvigne buren aplavz med svojimi stankujučimi rojaki; in tudi številnim občinstvom iz Avstrije, ki je imelo iz Celovca odnosno Beljaka poseben vlak v Planico. Novšak izravna šramolov najnovejši rekord (72 m), toda žal ga povalja po snegu. Tudi Barton se mora po 81 metrih sprizgati s ploskvijo.

Norvežani dajejo reprizo. Farup skače na 88, Urdahl na 79, Guttormsen na 88 (s padcem), Sörensen izvoti 88 in zadnji gre Andersen z močnim zaletom, kakor bi stlil, da ga čaka najbolj hvaležna naloga dneva. V krasnem stilu obstane na 94 metrov in dokazuje občinstvu, da vesti o znakah in zadnjih dnevih pred tekmo niso bile race. Tako so navdušeni nad tem dokazom, da ga dvignejo na ramena in odnesejo z izteka.

Prireditelj zaključuje okoli 13.30 skoke v treningu, toda nedolgo pozneje se spet glas avizo, da gre do Norvežanov in prošnja občinstva se dvakrat s strmine. Hoteli so pač vsaj še nekajkrat pokazati, da imajo v zalogi še več znamk nad 90 m. Tako je šel še Sörensen na 93, njegov konkurent Poljak Maruszarz na 91, slednji pa Andersen na najdaljšo znamko današnjega dneva — 95 metrov.

Razdelitev nagrad

Okrog 16. so se zbrali na terasi za domom najvišji predstavniki javnosti, funkcionarji JZSS in pa tekmovalci, zbrala pa se je tam tudi ogromna množica smučarjev, da prisostvuje razglasitvi in razdelitvi nagrad. Ob steni je stala posebna miza, na kateri so bila razstavljena krasna darila, pokali, plakete in priznanice za tekmovalce.

Dr. Žižek pozdravlja

Ko so bili zbrani vsi, je stopil v ospredje dr. Ciril Žižek, eden pionirjev našega zimskega športa in spregovoril v imenu JZSS. Lelošnja zima je ona najzaložnejša, ki jih preživljamo. Tragična smrt našega viteškega kralja Aleksandra (klicani »Slava«), je pretresla vsa naša srca in jih navdala z bridkosti. Mislil, da predstavniki zimskega športa najbolje izpolnjujemo njegovo oporo ko ta našim, da vzgajamo mladino v sportnem duhu, da si krepki duha in telesa, da bo tako odprna in zdrava ter pripravljena na vse. V prijetno dolžnost si želim, da pozdravim zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II., brigadnega generala Jovanovića, našega priključnega športnega ministra g. Auerja, zastopnika ministra vojske polkovnika Orlovića, pozdravljam pa tudi našelnika dr. Marna kot zastopnika bana dr. Pucina in ministra za socialno politiko dr. Marušarja, ki je kakor znano predsednik našega zimskega športnega sveta, pozdravljam podpolkovnika Popovića kot zastopnika našega I. planiškega polka, zastopnika mesta Zagreba dr. Goloba, društva »Putnik« g. Peršeta, predstavnike vseh podsekcij in druge Dobrodošli in priščno pozdravljeni!

Moj posebni pozdrav pa velja tudi vsem zbranim tekmovalcem in v prvi vrsti bratom Poljakom, katerih predstavnik Maruszarz, ki si je v današnji konkurenci priboril prvo mesto, dalje mile brate Čehoslovake, ki so nam odnesli državno in evropsko prvenstvo. Svietarje in Avstrijce, pa tudi Norvežane, ki so prišli iz daljnega severa k nam. H koncu naj bodo pozdravljeni še vsi naši tekmovalci, iskrena hvala pa tudi vsem novinarjem, inozemskim in domačim, katerih nesporna zasluga je, da je postala naša Planica znana po vsem svetu. Govor dr. Žižka je bil sprejet s priščno in aplavzom, nato pa je generalni tajnik JZSS g. Joso Gorec razglasil rezultate, ki so naslednji:

Savezno prvenstvo v teku:
Prvak je Smolej Franc, SK Bratstvo Jenesice, 2. Knap Leon (Ilirija), 3. Bervar Stane (Ljubljana). Vsi trije so prejeli diplome.

Savezno prvenstvo v skokih:
Prvak je postal Dečman Tone (SMK Ljubljana), 2. Palme Franc (SMK Ljubljana), 3. Šramel Bogo (Ljubljana), vse trije so prejeli diplome.

Prvenstvo Jugoslavije v smučanju:
Prvak je postal Vrana Rudolf (CSR). Gospod Gorec mu je izročil krasen masiven pokal, častno darilo ministra dr. Auerja, 2. Barton Antonin (CSR), 3. Šimunek František (CSR). Oba sta prejela iz rok g. Goreca lična pokala JZSS.

Najboljši Jugosloven v državnem prvenstvu je Dečman Tone (Ljubljana), ki je zato dobil častno darilo namestnika bana dr. Pirkmajerja, in sicer lepo stekleno umetniško brušeno vazo.

Placement v veslovanskih smučskih tekmah je bil naslednji:
Norveška kombinacija: 1. Vrana Rudolf, 2. Barton Antonin, 3. Šimunek František, 4. Kadavy Bohuslav.

Samostojni skoki:
1. Steinmüller, 2. Vrana Rudolf, 3. in 4. Šimunek in Barton. Vsi ti tekmovalci so prejeli diplome in plakete.

Savezno prvenstvo v teku:
Savezno prvenstvo v skokih:
Prvenstvo Jugoslavije v smučanju:
Samostojni skoki:

Rezultati današnjega dne
Seveda je bilo največje zanimanje občinstva osredotočeno na razglasitev mednarodnih skakalnih rezultatov. Sicer so vsi šli v naprej vedeč, da bo simpatični Poljak Maruszarz odnesel prvenstvo, toda prav tako jih je tudi zanimalo, kako so se plasirali ostali. Rezultati so bili naslednji:
1. Maruszarz Stanislav (Poljska) 326,1,

2. Barton Antonin (CSR) 312,9, 3. Raymond Marcel (Švica) 304,6, 4. Guido Bortner (Švica) 298,9, 5. Czech Bronislav (Poljska); 285,3, 6. Steinmüller (CSR) 283,9, 7. Šramel Bogo (Jugoslavija) 270,9, 8. Höll Gregor (Avstrija) 265,2, 9. Šimunek Franta 258,1 in 10. Kadavy Bohuslav (oba CSR).

Najlepši pokal, darilo vojnega ministra, je prejel Maruszarz, drugo darilo, ki ga je poklonil minister dr. Auer, je odnesel Čehoslovak Barton, dočim bo ponese švicarski Francoz Raymond v domovino darilo mesta Beograda, tudi lep pokal. Tudi drugi Švicar Nemeč Bortner je bil med nagradjenimi. Dobil je spominsko darilo mesta Zagreb, velik v zeleno usnje vezan album s spomini Zagreba. Zadnji nagradjenec je bil drugi Poljak Czech, ki je dobil majhno stekleno vazo, darilo mesta Ljubljana.

Poljak Maruszarz pa je prejel še darilo za najdaljši skok v konkurenci, tako da bo nesel domov dva ogromna pokala, ki mu bosta gotovo v vzpodbudo za bodoča tekmovalca. Občinstvo je prirejalo tekmovalcem prisrčne ovacije, zlasti Maruszarzu, prav tako pa tudi Norvežanom.

Razhod

Po končani razdelitvi daril so se predstavniki oblasti odpeljali na saneh, a tisočglava množica smučarjev se je pričela razhajati. Kakor so poprej romale nepregledne kolone do skakalnice, tako so zdaj drveli skoraj strnjeno smučarji drug za drugim po položnih obronkih Slatne prav doli do kolodvora, kjer je kmalu nastala pravcata gneča, in kjer se je že okrog 16. zbralo več tisoč ljudi. Železniška direkcija je sicer dala prej striktna navodila, kako naj se ljudje vračajo in naj vsakdo vstopa le v določeni vlak, toda večina se za to sploh ni zmenila. Vsak je pač skušal, da pride čimprej pod streho in zato je bil naval na vlake nepopisni. Gneča je bila tlikšna, da so bili vhodi in stopnice tako prenatrpani, a v vagonih se je zrinilo toliko ljudi, da se je komaj dalo dihati. Kljub silnemu navalu se pa po zaslugi vestnih in poštvalnih naših železničarjev ni pripetila nobena nesreča. Ko so posebni in redni vlaki odhajali, so spremljali njihov odhod resnično ali vsaj navidezno ogorčeni burni

Post tot discrimina rerum...

...so se včeraj vendarle začele ligaške tekme za državno prvenstvo — Točke so dobili: Hajduk, Hašk in osiješka Slavija po dve, Jugoslavija in Bask po eno, Primorje, Concordia in sarajevska Slavija nobene — BSK in Gradjanski nista igrala

Včeraj so se na štirih krajih pričele ligaške prvenstvene tekme, ki bodo sedaj zopet zelo, v mnogih primerih morda celo preveč oživele zanimanje za nogomet. Tudi Ljubljana bo imela priložnost, da bo moglo njeno prebivalstvo prisostvovati lepim in napetim borbam slovenskega ligaša, ki je moral včeraj odigrati svojo prvo tekmo na vročih splitskih tleh. Nismo upali na zmago. Primorje je izgubilo prvi dve točki, ima pa za seboj gotovo eno najtežjih tekem. Tudi drugi, gotovo večji favoriti, bodo morali okusiti težki splitski teren. Po prvih štirih rezultatih, ki jih je prinesel današnji dan, je tablica tako pregledna, da je po prvem kolu ne bomo objavili. Vrstni red je sedaj, da vodi Hajduk, sledijo mu pa Hašk, osiješka Slavija, beogradska Jugoslavija in Bask, BSK in Gradjanski, ki nimata še nobene izgubljene točke, ker sploh še nista igrala, sarajevska Slavija, Concordia in kot zadnje, toda upamo ne kot najslabše, Primorje.

V naslednjem poročila.

Hajduk: Primorje 3:0 (3:0)

Split, 17. marca.
Pred 2000 gledalci se je danes odigrala prva ligaška tekma med domačim Hajdukom in ljubljanskim Primorjem. Takoj ob pričetku tekme se je po igri moštev videlo, da bo zmagal Hajduk. Njegov moštvo je mnogo napadalo. Po gnebi pred primorjanskim golom dobi Kragić žogo ter jo zabije z daljave nekoliko metrov v desni kot mreže.

1:0 za Hajduka.

Primorjansko moštvo, ki je nastopilo brez znanega dobrega branilca Stanka Bertončija, se je branilo ter je njegov napad le sem in tja prejal pred nasprotnikova vrata. Pri Primorju se je posebno odlikoval vratar Starec, ki je

Ilirija: Železničar remis

Ilirija se je z neodločeno igro odmaknila za eno točko od nevarnega nasprotnika ČSK

Maribor, 17. marca.
V nadaljevanju spomladanskega prvenstvenega tekmovanja sta na igrišču Železničarja odigrala svojo tekmo dva močna rivala. Vreme je bilo za prireditve idealno. Tudi zanimanje je bilo dovolj veliko in tako se je zbralo do 1200 gledalcev. V splošnih opombah je treba posebej naglasiti, da se glede sportne fairnesse tekma vredno uvršča v stil nogometnih tekem na naših igriščih. Čeprav ni prišlo do težjih odkritih ekscesov, je bila vendarle tekma prepletena z neštevilnimi obojestranskimi neprijaznostmi.

Ker je tekma končala neodločeno, je stanje naslednje:

Ilirija	8	5	2	1	31:10	12
ČSK	7	4	3	0	21:8	11
Železničar	8	4	2	2	21:18	10
Rapid	7	4	0	3	20:10	8
Maribor	8	3	1	4	12:20	7
Celje	7	2	1	4	11:14	5
Svoboda	8	2	1	5	16:43	5
Hermes	7	1	0	6	12:21	2

Ilirija: Železničar 1:1 (1:0)

Ilirija: Herman-Svetič, Berglez-Unterrelter, Sočan, Zitnik-Jug, Slapar, Pikič, Grünthal, Doberlet.

Železničar: Švajghofer-Frangeš, Ronjak-

vžiki oni, ki so morali ostati zadaj in počakati na prihodnji vlak. Da dajo vsaj malo duška svojem razočaranju, so privedli prave bombardirane s snežnimi kepami na odhajajoče vlake. Nesreče zaradi tega seveda ni bilo nobene.

Kakor smo rekli že uvodoma, se je letošnja planiška tekma vršila z mnogimi ovirami in težavami in tudi ni dosegla onega, kar je dal JZSS kot najbolj privlačno natistni na svoj letak — 100 metrov. Danes se ne more reči z gotovostjo, ali ni morda baš to dejstvo najbolj pomemben rezultat današnjega dneva. Naše smučarstvo je še mlado, moralo bo hoditi še dolgo trnjevo pot, da bo moglo v raznih smučarskih disciplinah stati enakovredno ob strani ostalih narodov in zato je morda današnji neuspeh v smislu letaka dragocen migljaj, kako naj v bodoče usmerimo svoje delo in česa vsega se moramo še naučiti preden bomo mogli brez zamere stopiti v mednarodno sportno areno v smučarstvu.

Organizacija velike prireditve

ki je bila seveda vse drugačna kot smo jih bili vajeni pri nas dosedaj, je bila sem in tja pomanjkljiva. Deloma je temu krivo dejstvo, da za takšne velike prireditve še nimamo prave rutine, gotovo pa je nekaj krivde tudi na tem, da sloni ogromno organizacijsko delo na ramenih nekaj maloštevilnih in poštvalnih delavcev pri savezu, ki ga seveda v takšnem obsegu ne morejo opraviti kakor bi radi in kakor bi bilo treba. Poglavje zase je bil danes dovoz in odvoz občinstva, ki gotovo ni nudil povsem zadovoljive slike. Po današnjih skušnjah bomo že marsikaj vedeli drugič. Razveseljivo pri vsem neznatnem godrnjanju in pritoževanju povsem različnih obiskovalcev današnjih tekem pa je to, da so se navezadnje

vsi vračali zadovoljni in navdušeni

nad vsem, kar so videli in občutili, ko so preživeli nekaj ur v našem zimskem gorskem kraljestvu pod Jalovcem. Tudi ta uspeh današnje tekme bo v veliki meri koristil razvoju smučarstva in tajskega prometa, ki je za kraje, kjer smo hodili danes, življenjska potreba.

Najboljši lahkoatleti Italije

Po finski, sedaj tudi mednarodno uvedeni oceni lahkoatletskih rezultatov, se vrstijo najmočnejši italijanski atleti po tem- leju redu: 1. Beccali (1500 m v 3:52,6) 1019 točk; 2. Lanzi (890 m v 1:51,8) 1006; 3. Cerati (500 m v 3:54) 1000; 4. Tavernari (400 m v 48,6) 960; 5. Mastroianni (5000 m v 14: 57) 958; 6. Oberweger (disk 47,61) 952; 7. Facilli (400 m z zaprekami 54,2) 940; 8. Rabagliano (400 m 49) 935; 9. Toetti (100 m v 10,7) 934; 10. Valle (110 m z zaprekami 15) 929.

Profesionali in amaterji — v eni ligi

Madžarska namerava s prihodnjo sezono uvesti enotno nogometno nacionalno ligo, v kateri bo 12 plasiranih profesionalnih in 2 kvalificirani amaterski moštvi. Slična reforma se pripravlja tudi za sestavo II. lige. Seveda bodo pri tem amaterska načela prišla precej ob veljavo, kar pa v deželi z dobro razvitim nogometom tako ni več najbolj važno vprašanje.

Italijani podpirajo sport

Prav svojevrstno skrbje Italijani za razširjenje sportne ideje med narodom. Da bi pritegnili čim več ljudi v vrste aktivnih sportnikov, je sklenila uvesti nekakšno življenjsko zavarovanje za sinove takšnih atletov, ki se bodo letos — ko bodo priprave za olimpiado na višku — najbolj izkazali z uspehi. Vsota se bo ravnala po kakovosti doseženega rezultata. Tako bodo n. pr. vsi moški potomci moškega, ki bo letos dosegel nov svetovni rekord v katerikoli panogi, zavarovani za 10.000 hr. Za zboljšanje mednarodnih rekordov bodo izdane police za 5000, za zboljšanje državnih rekordov pa bo atletov sin zavarovan za 1500 hr. To je vsekakor reklama brez primere!

Obvezni trlje semestri sporta

Nemci pripravljajo uredbo, po kateri bo moral vsak visokolesec vsaj v treh semestrih aktivno gojiti sport. Brez sportnih semestrov ne bo mogel študirati dalje ali opravljati izpite. Kot temeljne panoge so določena lahka atletika, plavanje, boks in telovadba. V bodoče torej Nemci ne bodo imeli nikogar, ki bi sam praktično ne poznal in ne vedel ceniti vrednosti telesne vzgoje naroda.

Tečaj na suhem

Gospod Peresnik je že nekaj zim okleval, ali bi stopil med smučarje ali ne... Toda končno se je le otreles vseh pomislekov, nabral po malem tistih nekaj stotakov za najpotrebnejšo opremo in se pripravil v tečaj za začetnike — v telovadnici. Zdalj ga vidimo v dolgi vrsti ostalih, precej mlajših kandidator za bodoče mojstre na smučeh; učitelj pa odreja zdaj počep, zdaj nogo navzgor, pa drugo, pa spet počep in naprej brez konca in kraja.

Ze nekajkrat si je nesrečni Peresnik otrl potno čelo, zdaj pa je spet segel po robec dvajseti in globoko vzdihnil:
— Pa pravijo, da je to tečaj — na suhem!

Smučarske tekme ptujskega Sokola so bile v nedeljo s sodelovanjem oficirjev in podoficirjev tukajšnje garnizije na Mestnem vrhu. Proga je bila dolga za člane 6 km, za članice in naraščaj pa 2 km. Tekmovalo je 40 tekmovalcev. Rezultati pri članih so bili tile: 1. Vrhovšek Jožef 21,52; 2. Spat Avgust 23,42; 3. Velkavrh Janez 23,58; pri vojakih: 1. podnarednik Lončarjevič Stjepan 20,53; 2. podporočnik Bartol 22,32; 3. podnarednik Tanič Sadik 23,30; pri višjem naraščaju prvi salamun Taci 19,57; na 2 km dolgi progi pa: pri nižjem naraščaju prvi Kofol Marko 4,50; pri članicah pa prva Donajeva Nežica 7,42; pri ženskem naraščaju 1. Osolotova Jelka 6,52; 2. Mazlova Mileva 6,58. Organizacija tekem je bila v rokah smučarskega referenta Špata Avgusta s pomočjo prednjaškega zbora. Iskrena zahvala gre tudi komandantu mesta majorju inž. Manojloviću, ki je priskočil na pomoč in pripomogel k dobri organizaciji tekem. Tekmam je prisostvoval tudi komandant orožništva dravske banovine polkovnik g. Tartaglia.

Smučarske tekme ptujskega Sokola

Službene objave Ljubljanskega podseveda JZSS. Redna seja upravnega odbora drevo ob 18.30 v danskem salonu kavarn Emona. Po sklepu u. o. se morajo udeležiti današnje seje v svrhu zasiłanja: TKD Atena po opolnočenem derjavu, dalje Ulaga Ema in Nada ter Jurkovič Ema (vse TKD Atena). K današnji seji se vabi zvrste važnih informacij, potrebnih za savez, Bernik Fanci (TKD Atena). Zaradi jutrišnjega country prvenstva naj se udeležiti današnje seje tehnični referent za lako atletiko.

SK Slavija. Jutri igramo trening tekmo s Korotanom. Ob 13. naj se javijo na Rakovniku: Pavle, Franci, Milko, Gestrin, Fajon, Oto, Turner, Lipovec, Bučo, Milar, Pečan, Zuccatto, Pogačar, Kveder, Baumgartner. Nadalje se prosijo vsi igrači, da pazijo na članski sestanek zaradi bližajočega se prvenstva.

„Zadeva časti vseh Jugoslovenov so rojaki in sužnosti!“

„Zadeva časti vseh Jugoslovenov so rojaki in sužnosti!“
„Zadeva časti vseh Jugoslovenov so rojaki in sužnosti!“
ter pristonalno k „Branjoru!“

tudi zanesljivjši. Herman je bil odličen v startu ter je tudi dobro lovil. V splošnem je dala Ilirija za razred slabšo igro od lani. Kakor da bi bilo urečeno, ni se hotelo posrečiti prav nič pametnega. Do kazenskega prostora je še nekam šlo, potem pa je prišlo le redko do pametnega zaključka s strelom na gol. Kar je bilo takih strelcov, jih je Švajghofer posnel.

Kakor je bil slab ilirijanski napad, velja to tudi za isto formacijo Železničarja, v kateri se je pogrešal zlasti vodja napada. Gotovo je Pezdiček dober tehničar, a kot napadalec je vse boljše realizator kot inspirator. Njegov mesto bi bilo v zvezi. V prvem polčasu je imel Železničar dve dobri krili. Pozneje pa sta oba zelo grešila, Jenko z nemočjo igro, Lešnik pa z zgrešenim placementom pred golom. Oba sta vsak po svoje pokvarila mnogo lepih situacij. Pavlin in Bačnik se daleč nista pokazala prvovrstne igre. Srednja vrsta Železničarja je bolehalo zlasti na levi strani. Dober je bil edino Frangeš, ki je igral zelo poštvalno prav do konca. Branilca sta bila v primeri z ilirijanskima nezanesljivjša ter nudila tudi taktično slabšo igro. Švajghofer v голу je bil mnogo bolj zaposlen, kot njegov tovariš v nasprotnikovem голу. Moštvo kot celota ni nudilo ugodnega vtisa uglajenosti. Razen tega smo pogrešali tudi elan in poštvalnost, s katerima vrlinama se je moštvo do nedavnega tako odlikovalo.

Tekma je bila mrtva, brez vsakega pravega tempa in razen foudov sploh ni silila prvenstveni borbi. Krilci Ilirije so bili že od samega začetka močnejši, toda Železničarjev napad je bil nevarnejši. V 20. minuti dobi Pikič lepo žogo v kazenskem prostoru in pošlje z razantnim strelom mimo vratarja v mrežo. 1:0 za Ilirijo. Železničar se potruži, toda zaman, rezultat do polčasa neizpremenjen.

V repriji je igra odprta. V 15. minuti lep napad Železničarja, ki se po Pavlinu zaključuje z ostrim strelom na gol. Zoga se odbije od gornje prečke na tla, sodnik za gol. 1:1. Ilirija krepko pritiska. V 35. minuti zabije Pikič še en gol, ki ga pa sodnik zaradi foula ne prizna. Proti koncu so zopet domačini v fronti, vsa njihova prizadevanja pa se odbijejo od dobre obrambe Ilirije.

Sodil je g. Nemeč. Njegove odločitve niso vedno ugajale občinstvu. V splošnem je bil dober, v presoji foulov pa malo nezanesljiv. Napravil pa je vtis objektivnega vodje igre. V predtekmi je rezerva Železničarja porazila v prijateljski tekmi prvo moštvo Drave iz Ptuja s 3:2 (2:2). Dopolodne je Rapidova rezerva porazila Mariborovo rezervno z 2:0.

Svoboda (Maribor): Olimp 5:3 (1:0)

Celje, 17. marca.
Popolneje je gostovala v Celju mariborska Svoboda in zaslužno porazila moštvo celjskega Olimpa. Tekma je bila zelo napeta in zanimiva, toda zlasti v drugem polčasu prestra.

Svoboda je pokazala boljše tehnično in kombinatorno igro, moštvo Olimpa pa je igralo zelo poštvalno in z elanom. V prvem polčasu je bila igra po večini izenačena, po odmoru pa je Svoboda nekaj časa prevladovala, nato pa se je Olimp zanašel, pritisnil in zabil tri gole in vodil s 3:0. Sele v 33. minuti so gostje pokazali svoje znanje in zabil v štirih minutah 4 gole.

Tekmo je sodil g. Veble zadovoljivo. Gledalcev 400.

V predtekmi je porazila rezerva Svobode rezervno Olimpa s 5:2 (4:1).

Ostale nogometne tekme

Marseille: BSK: Olimpije 3:2 (2:1).
Praga: Čekoslovaška: Švica 3:1.
Pizen: Pizen: Koln 3:2 (2:1).
Pariz: Nemčija: Francija 3:1 (1:0).
Dunaj: Prvenstvo. V soboto. Vienna: WAC 2:0 (0:0), Libertas: Favoritner FC 4:2 (2:1). V nedeljo. Admira: FAC 1:0 (1:0), Rapid: Sportklub 5:2 (3:1), Wacker: Hakoah 4:0 (2:0), Austria: FC Wien 1:0 (0:0).
Rim: Prvenstvo. Ambrosiana: Alessandria 3:1, Juventus: Lazio 6:1, Rim: Torino 2:1, Milano: Sampierdarena 2:1, Pro Verelli: Napoli 1:1, Firenze: Brescia 1:0, Bologna: Livorno 4:0.
Budimpešta: Prvenstvo. Hungaria: Somogy 6:2, Budai: Ferencvaros 1:0, Ujpest: Kispest 4:0, III. okraj: Bocskay 2:0, Soroksar: Attila 3:1, Szeged: Phöbus 1:0.

Cross country za prvenstvo Ljubljane

Ljubljana, 17. marca.
Na igrišču Primorja se je danes dopoldne vršil cross country tek za prvenstvo moštev in posameznikov. Teka so se udeležili samo tekači Primorja in Sloge. Kot moštvo je zmagalo Primorje, kot posameznik pa Sloge Ivan Starman.

Rezultati so bili: 1. Starman Ivan (Sloga) 19:45,4, 2. Snakar Iv. (Primorje) 19:53,3, 3. Srakar Fran (Primorje) 19:56,3, 4. Krpan Milan (Primorje) 19:59,3, 5. Hvale Maks (Sloga), 6. Senčar Leopold (Sloga), 7. Pavčičevič Milivoj (Primorje), 8. Hlebec Joža (Primorje). Mladi klub Sloge, proti kateremu je zmel še nedavno savez gotove pomisleke, se prav lepo uveljavlja na lahkoatletskem polju.

SK Slavija. Jutri igramo trening tekmo s Korotanom. Ob 13. naj se javijo na Rakovniku: Pavle, Franci, Milko, Gestrin, Fajon, Oto, Turner, Lipovec, Bučo, Milar, Pečan, Zuccatto, Pogačar, Kveder, Baumgartner. Nadalje se prosijo vsi igrači, da pazijo na članski sestanek zaradi bližajočega se prvenstva.

Službene objave Ljubljanskega podseveda JZSS

Službene objave Ljubljanskega podseveda JZSS. Redna seja upravnega odbora drevo ob 18.30 v danskem salonu kavarn Emona. Po sklepu u. o. se morajo udeležiti današnje seje v svrhu zasiłanja: TKD Atena po opolnočenem derjavu, dalje Ulaga Ema in Nada ter Jurkovič Ema (vse TKD Atena). K današnji seji se vabi zvrste važnih informacij, potrebnih za savez, Bernik Fanci (TKD Atena). Zaradi jutrišnjega country prvenstva naj se udeležiti današnje seje tehnični referent za lako atletiko.

„Zadeva časti vseh Jugoslovenov so rojaki in sužnosti!“

„Zadeva časti vseh Jugoslovenov so rojaki in sužnosti!“
ter pristonalno k „Branjoru!“

Zbor zastopnikov gasilske armade

Pregled obilnega dela Zajednice leto dni po reorganizaciji

Ljubljana, 17. marca. V Metropoli so se dopoldne sešli delegati in funkcionarji Gasilske zajednice iz vse banovine. Ze večerj so imeli razni odseki in odbori ves dan konferenco, tako da so prišla vsa poročila pred skupščino dobro pripravljena in so bili vel sklepi po večini sprejeti brez dolgih debat. Zborovanje je vodil starešina zajednice Josip Turk, izmed predstavnikov oblasti pa sta bila navzoča inspektor dr. Guštin za bansko upravo in poveljnik vojnega okrožja polkovnik Iskrčić za dravsko divizijo.

Starešina Josip Turk

se je v nagovoru spomnil najprej tragične smrti Viteškega kralja, nato pa izrekel globoko vdanost Nj. Vel. kralju Petru II. Vladarju kakor vrhovnemu zaščitniku celotne gasilske organizacije Nj. Vis. princu Tomislavu sta bili med burnim odobravanjem odposlani vdanostni brzojavki, pozdravni brzojavki pa ministru za telesno vzgojo in ministru za socialno politiko. Pozdrav je izrekel starešina banu dr. Pucu. V preteklem letu je naša gasilska zajednica doživela težek udarec z izgubo enega izmed svojih najidealnejših sodelavcev, mnogoletnega podstaroste Jerneja Vengusta, ki je padel pri avtomobilski nesreči kot žrtev človekoljubnega gasilskega dela. Vsi zbrani so se na iskreno lep način oddolžili spominu vrliga tovariša in voditelja. Vengusta je v odboru nasledil Anton Cerer.

Odbor zajednice se je vse leto boril predvsem za uresničenje člena 77. zakona o gasilstvu v tem smislu, da bi ministar izdal uredbi, ki bi uredila vplačevanje po zakonu določenih 6% od vseh premij zavarovanja proti požarom. Vprašanje, kako naj se ta zakonska določba izvede v življenju, je dalo vodstvu največ dela in debat. Zajednica je stala ves čas trdno na stališču, da je treba točno izvajati zakon in da morajo zavarovalnice plačevati dolžne prispevke v neokrnjeni višini. Ko je bilo to stališče na seji zvezne uprave oktobra v Zagrebu preglaševano, so zastopniki ljubljanskega osrednjega odbora demonstrativno zapustili sejo, na kateri so nato ostali člani zvezne uprave sprejeli sklep, da se Jugoslovanska gasilska zveza zadovoljuje z izplačili samo 4,5% za dobo od 1. junija 1933 do 31. decembra 1934. Naše gasilstvo vobče preživlja v gmoatnem pogledu zelo težke čase, zlasti v naši banovini, kjer so mu usahnil dosežani viri dohodkov, uredbe o novih finančnih osnovah pa še zmerom ni. Poglavitna zahteva naše gasilske zajednice bo zaradi tega tudi v bodoče predvsem sprejetje uredbe, ki nikakor ne sme niti najmanj okrniti po zakonu določenih dohodkov.

888 čet, nad 28.000 članov v dravski banovini

Skupščina je sprejela poročilo g. Turka z živahnim odobravanjem, nato pa je tajnik Stanko Pristovšek podal nazorno sliko podrobnega dela. V tem poslovnem letu, ki je bilo prvo po reorganizaciji gasilstva na osnovi novega zakona, je novi način organizacije prinesel gasilskim edincem in instancam mnogo novih poslov in novih problemov. Bilo je vzdržema polne roke dela, polno novih uredb, okrožnic, predpisov in odredb in cele trope statistik. Delo edinic se je tako razkošilo, da ga že komaj zmagujemo. Novi zakon je ukinil 3%-ni gasilski sklad, ki je donosal zajednici okrog 950.000 dinarjev letno. S tem je usahnil glavni vir dohodkov, brez katerih organizacija v teh težkih časih gospodarske depresije sploh ne more živeti. Kako živahno je naraslo upravno delo, nam kaže število vlog, ki je naraslo na 3284. Med sklepi in uspehi, ki sta jih v preteklem letu dosegla starešinstvo in osrednji odbor, je tajnik lapidarno navajal: Pri banski upravi je bil v smislu zakona imenovan inspektor za gasilstvo. Sklenjeno je bilo, da se letos priredijo gasilska razstava na vseletju. Osrednji odbor je dosegel naklado organizacijskih tiskovin v slovensčini za našo zajednico, ker velika večina še ne zna čitati cirilice. Razpisana je bila razdelitev podpor onemoglim gasilcem ter njihovim vdovim in sirotam. Urejeno je bilo uradovanje župnih poslovalcev izven sedišča sreskega načelstva. Vsi naši ministri so bili naprošeni za podporo v borbi za izdajo težko pričakovane uredbe po čl. 77. Na vsem področju zajednice je 888 gasilskih čet, ki štejejo nad 28.000 članov in ki so po srezih dodeljene 25 župnam. Število gasilskih čet se je v zaključnem letu povečalo za 49.

O denarnem gospodarstvu za edince je poročal blaginjak Zdravko Mikuš, šolski upravitelj z Brezovice. Kljub vsem kričem izkazuje računski zaključek majhen prebitok. V imenu nadzornega odbora je šolski upravitelj Džuban iz Krizevcev izrekel upravi zahtavo za vzorno vodstvo, nakar je bil soglasno sprejet absolutorij, enako poročal za 1935. Članarina ostane tudi posej 4 Din letno.

Pri 924 požarih je bilo lani za 25 milijonov Din škode

Inž. Franc Dolenc, inspektor za gasilstvo pri banski upravi, je podrobno poročal o strokovno tehničnem napredku naših gasilskih čet in o delovanju posameznih odsekov. Gasilske čete so skoraj v polnem obsegu uvedle vojaško poveljevanje, treba pa bo še precej dela, preden se bo pri redovnih vajah dosegla potrebna strunost. Požarov je bilo v preteklem letu 924, med njimi 3 katastrofalni na Prusjem polju. Pri gasilnih akcijah so čete aktivno sodelovale v 893 primerih, medtem ko so bile v ostalih primerih ali prepozno obveščene ali pa preveč oddaljene. Skupno je gasilo 21.533 gasilcev 3767 ur. Pri gašenju se je poškodovalo 70 gasilcev, smrtnih primerov ni bilo. Skupna škoda, ki so jo lani povzročili požari v dravski banovini se cenila na 24.458.545 Din; gasilstvo pa je s svojim požarovalnim delom preprečilo za okrog 114.000.000 Din nadaljnje škode. Če bi bil člen 77. gasilskega zakona

že uveljavljen z uredbo, bi morale zavarovalnice lani izplačati gasilski zajednici približno 1.800.000 Din.

Pri 8 večjih povodnjih in pri 9 prometnih nesrečah so gasilske čete vršile tudi reševalna dela. V avgustu so gasilci vršili varnostno reševalno službo ob priliki velike mednarodne avtomobilske dirke Bregana-Podkone in tuje, ki so se te dirke udeležili, so odnesli o našem gasilstvu najboljši vtis. Podrobno je poročal g. inspektor še o samaritskem in prostvetnem delu, nato pa je podal nazoren pregled tehničnega materiala, s katerim razpolaga naše gasilstvo. Gasilske edince v dravski banovini imajo 1546 raznih lestev, 928 ročnih brizgal, 378 motornih (57% vseh motork v državi), 209.262 metrov cevi, 88 avtomobilov (56% v državi), 292 vprežnih voz, 546 domov (71% v državi) in 214 praporov. Vrednost vse imovine naših gasilskih čet znaša 52.408.700 dinarjev (40% v državi). Te številke zgovorno kažejo premoč Gasilske zajednice dravske banovine.

Borba s tujim kapitalom

O razstavem odseku je poročal župan Franjo Bulc iz Mirne, nato pa je g. Anton Cerer obširno poročal o živahni borbi, ki se je razvila okrog vprašanja 6% od zavarovalnih premij za gasilsko organizacijo in vprašanja ministrske uredbe. Člen 77. novega gasilskega zakona je narekel pri zavarovalnicah, ki so po večini v rokah tujega kapitala, na velik odpor in vodstvo gasilske organizacije ter njeni prijatelji v parlamentu in vladi so bili težke boje, da ohranijo, kar je bilo gasilstvu enkrat po zakonu priznanega. Sedanjni minister za telesno vzgojo dr. Auer je zavzel odločno stališče, da o vprašanju 6% ne more biti nobene debate več in da mora biti v najkrajšem času sprejeta uredba, kakor jo predvideva zakon. O tej stvari se je razvila na skupščini živahna, mestoma burna debata. Napolje je bila med soglasnim odobravanjem sprejeta resolucija, v kateri naša gasilska zajednica obsoja sporazum, ki sta ga na škodo gasilstva in proti zakonu sklenila starešina JGZ Andrešević in II. podstarošina dr. Marković z zastopniki zavarovalnic o znižanju zakonito določenega prispevka. Prav tako obsoja skupščina zadržanje starešine Andreševića na seji zvezne uprave v Zagrebu meseca oktobra in prosi ministra za telesno vzgojo,

da takoj objavi uredbo k členu 77. zakona o organizaciji gasilstva v tem smislu, da bo ostal prispevek v višini 6% neokrnjen. Pri tej priliki je izrekel skupščina svojo zaupnico in pohvalo za odločen nastop tako osrednjemu odboru, kakor tudi podstarošini Cererju.

Na grob Viteškega kralja!

Pri razpravi o samostojnih predlogih je bilo med obćim navdušenjem sklenjeno, da se gasilci iz dravske banovine v teku leta v veliki skupini poklonijo na grobu Viteškega kralja na Oplencu. Namesto spomenika velezaslužnemu pokojnemu podstarošini Vengustu se ustanovi pri osrednjem odboru poseben sklad, v katerega bo vsak član zajednice prispeval po 2 Din in ki bo namenjen za šolanje Vengustovih otrok. Zlet zajednice je za letos določen v Kozjem, kjer bo tamošnja četa slavila 60letnico svojega obstanka in pri tej priliki odkrila tudi spomenik Viteškemu kralju, prihodnje leto pa v Novem mestu, kjer bodo gasilci 1936 prav tako praznovali svoj 50 letni jubilej. V vodstvu JGZ zahteva zajednica dva predstavnika (eno mesto podstarošine in glavnega urednika zveznega gasilca) in tri člane uprave. Med drugim je bil sprejet tudi predlog, da se v medsebojnem občeujanju v gasilskih vrstah zamenja dosejaj veljavni naslov »gospode« z nazivom »tovariši«, ker je gojitev tovarišta ena prvih vzgojnih zahtev gasilskega programa. Posebne pozornosti je vreden sklep, naj vodstvo zajednice posreduje na odločujočih mestih, da se prepreči priljubljeno karikiranje gasilcev in njihove organizacije v raznih burkah in komedijah na gledaliških odrih po mestih in na deželi. V tem smislu bo glavni odbor poizkušal pri banski upravi doseči uradne ukrepe, ki bodo v bodoče onemogočili tudi zlorabo gasilske uniforme ob raznih prilikah duhovite in neuduhovite propagande in veseljaškega pompa.

Na koncu je predsednik gasilske »Samopomoči« France Fajdiga iz Kamnika pozval vse zborovalce, naj po župah vzbude več zanimanja za to organizacijo, ki je zlasti v današnjih težkih časih velikega socialnega pomena. Po dobrih treh urah živahnega razpravljanja, ki je sprožilo brez dvoma mnogo dobrih praktičnih misli in sklepov za nov razmah našega gasilstva, je starešina g. Turk zaključil zborovanje, tako da so se delegati po večini že s prvimi popoldanskimi vlaki odpeljali na svoje domove.

ravnar, skakalnica v redu, Farup na startu, Andersen poslednji. Kako ne bi verjeli, da so skoki Norvežanov razred zase, v stilu edinstvena lepota, ki se ne da popisati! Številke rastejo. Veter je popustil. Skozi mikrofoni ni čuti nobenega dovtipa več. Vse gre v superlative. Nazadnje: Andersen — 94 m! Slava in čast. To pojde hitro po Ljubljani. In po vsem svetu. Andersen je krasen dečko, pravijo po mikrofoni. Vzklikanje, ovacije, na ramenih ga nosijo, stotine fotografskih aparatov ga jemlje na piko. Njega in druge, ki so daleč pred nami. A ne predalet. S Planico smo se spet odrezali — za letos dovolj. Oddaja zaključena, iz ljubljanskega studija napoved časa: pri tretjem udarcu bo ura 13.42... Hakramet, zdaj se bo pa kosilo res prileglo.

JOŽICE in JOŽETI!

Pojdite obhajati svoj god v »KAVARNO CENTRAL« V ponedeljek in torek odprto celo noč.

Presrčno slovo bolgarskih pevcev

Maribor, 17. marca. Nepopisno navdušenje, neprekinjeno vzklikanje, viharno odobravanje, vmes prelepe melodije bolgarskih pesmi. V tem znamenju je bil koncert »Rodine«, o katerem smo deloma že poročali. Potem krasen vee, poklonitev Glasbene Matice, slika Maribora, dar akad. slikarja Kosa, ki ga pevce izročča s primernim govorom v bolgarsčini prof. J. Šedivj. Prisrčna zahvala dirigenta Asena Najdenova. Potem zopet vzklikanje. Maribor je z vžičenjem sprejel bolgarsko pesem.

Po koncertu je bil pri Orlu prijateljski večer, ki ga je otvoril predsednik JB lige dr. V. Kukovec. V vselem razpoloženju je potekel večer, ki bo ostal vsem udeležencem v trajnem spominu. Prisrčne besede so spregovorili mestni predsednik dr. Lipold, starosta mariborske sokolske župe dr. Gorisek, predsednik CM družbe dr. Lašič, gđc. Rozmanova v bolgarsčini, ravnatelj dr. Tomišek, predsednik Glasbene Matice dr. L. Poljanec, predsednik matičnega zbora Faganelli, ki je izročil v zborovnem imenu gostom lepo spominsko darilo, vsem se je ljubeznivo zahvalil vodja turnee dr. Kosta Nikov. Zadolena je zopet bolgarska pesem, matičarji so odgovarjali s slovensko pesmijo.

Danes dopoldne so si gostje ogledali muzej, kjer jih je pozdravil predsednik Muzejskega društva prelat dr. Kovačič, nato v študijski knjižnici razstavo bolgarske knjige; popoldne druge mariborske znamenitosti. Polni najlepših vtisov in hvale so se vrnili z večernim vlakom proti Beogradu.

Zadnja pot profesorja dr. Ljudevita Böhma

Novo mesto, 17. marca. V Mirni so danes spremili k počitku pokojnega profesorja dr. Ljudevita Böhma. Pred njegovo vilo se je zbrala ob 11. velika množica ljudstva, Sokolov, gasilcev in zastopnikov raznih organizacij. Med drugimi so prišli k pogrebu prorektor dr. Slavič za univerzo, prof. dr. Krek za juridično fakulteto, prof. dr. Dolenc in dr. Rudolf Šajovic za »Pravnika«, predsednik Jelačin za Zbornico TOI in za društvo trgovskih akademikov, direktor dr. Pirjavec ter prof. Inž. Svetel in tajnik Rihter za vseletje, direktor Gogala za trgovsko šolo, g. Roman Golob za Klub trgovskih akademikov, g. Tone Mlakar za gostilničarsko strokovno šolo in šolski kuratorji, dalje primarij dr. Jug in drugi. Sokoli so prišli iz Mirne in Mokronoga in iz št. Janža s praporom ter iz št. Ruperta pri Trebnjem, novomeško župo je zastopal prosvetar Tratar. Nadalje so se udeležila pogreba gasilska društva iz Mirne in iz Sela s praporom, iz Mokronoga in Sevnice, dalje lovci iz Mirne in iz Mokronoga ter zastopniki osrednjega odbora in novomeške podružnice SLD.

Kmalu po 11. se je premaknil izpred vile dolg žalni sprevod s šolsko mladino sprejaj. Pred cerkvijo, v kateri je bilo truplo poslednjč blagoslovljeno, se je poslovilo od pokojnika več govornikov. Prorektor dr. Slavič je slavil njegovo delo na univerzi in njegovo ljubezen do znanosti, deli, ki ga je pokojnik smatral za svoje največje odklovanje. Ravnatelj trgovske akademije dr. Pirjavec je naglašal, da je bil pokojnik sicer sam, brez družine, a so mu bili vsi njegovi dijaki in sodelavci profesorji tem bolj pri srcu in je bil z njimi vred ena sama velika družina. V imenu Sokolov je govoril starosta in načelnik mirenskega Sokola g. Pirnat, za Klub trgovskih akademikov g. Golob, za bivše mornarje dr. Sovdat in slednjč mirenski župan. Turborno se je oglasil lovski rog, gromko je odjeknila salva iz pušk. Pred kredo so nosili mnogo vencev. Med njimi so bili venci gasilcev, Jadranske straže, jadranskih mornarjev v obliki sidra in drugih. Minilo je že polodne, ko so položili dr. Böhma v mirensko zemljo. Naj tam, kjer si je izbral svoj zadnji kot, v miru počiva! Njegov grob ne bo osamljen!

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro. Če poskrbite za vsakdanje izpraznenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz Josefovce« srenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odklikuje »Franz Josefovce« radi sicerne učinka pri prijetni uporabi. »Franz Josefovce« srenčice se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Anton Sattlerju onkraj groba

Rubinov trikrat brušenih v treh ognjih preizkušenih plamti ob njem na sto in sto in še vijo se na zemljo in nicaio v ostrje tal, ki zanje je na branu stal in sebe dal — njegov in naš mejnik težak, pomnik grenak... (Vojanec).

Te pesniške besede Vojanove mi prihajajo v spomin, ko stojim ob skromni krsti in se mi razodeva vsa tragika človeka, ki je položil najvišje človeško dobro — to je svoje življenje: domu in slovenskemu rodu na oltar. Kaže pa se nam obenem vsa veličina njegove veličastne žrtve: vzpričo tje se mi vidiyo vsi besedniki, in nič več ko tlesedniki tako neizrečeno majhni! Ne bi hotel podcenjevati dela glasnikov svobode, ki z besede gromom pozivljajo in vzpodbujajo k žrtvovanju, — toda kako bresprumno višje stoji žrtev onih, ki se tenu pozivu odzovejo in zavestno tvegajo svoje zdravje in življenje za svobodo in življenje onih, ki jim preti v sužnosti narodni pogin! In vendar kaka razlika je v priznanju pa tudi v hvalnosti vseh onih, katerim je bila ta žrtev doprinešana! Kako vse večjih časti in slave so deležni žje za življenja oni razmeroma mnogoštevilni pesniki in besedniki v primeri s preprostimi, a redkimi poborniki — vojakom — protovoljcem ki je žrtvoval svoje najvišje!

Eden izmed teh velikih mlajh je ANTON SATTLER, ta skoro neznan junak naše svobode. Odšel si v naš Panteon padlih za domovino! Tam boš stal ob strani Malgaja in drugih in — čakal kakor on nesmrten. Kajti tudi tebi veljajo Maistrove besede, zapisane na njegovem spomeniku: »O jaz ne spim! Le čakam čas in čakam vas, da gremo skupaj čez Sent Vid med brate naše Zilo pit.« Slava Sattlerjevemu spominu! Dr. Jos. C. Oblak.

1595 ženimov v zdravniški preiskavi

Ljubljana, 17. marca. Statistika o porokah, sklenjena v predpustu, kakor jih po navadi objavljamo vsako leto prve dni postnega časa, ima letos privklat nekakšno neidilčno, nelintimno, suhoparno obeležje: nič več samo belci venci in pajčolani nevest, nič več samo pobožna slika večne zvestobe pred oltarjem — temveč število Wassermannovih reakcij je, ki ga beleži uradni statistični ukaz. Lani v avgustu je stopil v veljavo novi zakon o pobljanju spolnih boleznih s svojo določbo, da se mora slednji ženim v državi, preden je pripučen pred oltar, podvreči zdravniški krvni preiskavi, ali ni morda nalezljivo in dedno spolno bolan, da bi ogražal rodino. Takrat je ta novotarija vzbudila med ljudmi mnogo gaje, češ da se država meša v najintimnejše reči, ki jih imata lahko dva človeka med seboj, in zlasti so gajali fantije in mošje, da je nevesta prosta preiskave. Medtem so se ljudje polagoma privadili novih predpisov in ženini brez pripombe prihajajo k zdravnikom, da jim vzamejo vzorec krvi, in mirne duše čakajo sodbe, ki jo prinese analiza v laboratoriju Higienkega zavoda v Ljubljani. Vzorce krvi jemljejo vsi zdravniki po deželi, v Ljubljani sami pa se zateka največ ženimov na mestni fizikat. Vsi vzorci se zbirajo pri Higienkem zavodu, ki smerom sproti dela analize in rezultate sporoča zdravnikom, ti pa izstavljajo spričevala, ki so s modernem družabnem obratu postala za poroko večjega pomena kakor pa pristanek staršev mladih ljudi.

Za letošnji predpust — če štejemo sem vsjo dobo od avgusta — je Higieniski zavod izvršil 1595 krvnih preiskav po Wassermannovi in po drugih metodah (Schach-Georgi, Meinecke, Hecht, Kahn), ki jih je zaradi večje gotovosti treba klicati na pomoč. Od avgusta do decembra lani je bilo izvršenih 582 preiskav in med reakcijami je bilo 5 pozitivnih (lues), kar pomeni, da je bil ta čas nekaj manj kakor vsak stoti (točno: 0,88%) kandidat za zakon bolan. Od novega leta do postnega časa, torej v najbolj razgibanem času ženitovanja, pa je bilo izvršenih 1013 preiskav in med reakcijami so bile samo 3 pozitivne (0,30%), 2 pa neodločni. V zadnjem primeru je treba probo ponoviti, v primerih ugotovljene boleznj pa se mora človek podvreči sistematičnemu zdravljenju, tako da je treba poroko seveda za malo časa odložiti. Koristnost te nove uvedbe to brez dvoma vidna na rodovih, ki bodo iz novih zakonov izšli.

Film Z. K. D. Danes ob 3. popoldne veseloigra Veseli svatje v glavni vlogi Hansi Niese in Oskar Sima Vstopnina: Din 3,50, 4,50, 5,50, 6,50

Objave

Posetite jutrišnjo predstavo slavne veseloigre »Kozarec vobek« ali »Vzroki in učinki« v Szentjakovskem gledališču. — Vstopnice se dobe od 10. do 12. in od 15. do 17. pri blaginji v I. nadstropju Mestnega doma. Javna produkcija gojencev drž. konservatorija ljubljanskega bo danes ob pol 19. v Filharmoniji. Nastopijo gojenci: Petrovič Anton (bas-bariton), pri klavirju prof. Janko Ravnik. Šivic Gustav (čelo), pri klavirju Bogomir Leskovic. Igič Jelka (sopran), pri klavirju prof. Janko Ravnik. Dermelj Albert (violina), pri klavirju prof. Janko Ravnik. Šaplja Boža (klavir). Fratik štefka (sopran), pri klavirju Boža Šaplja. Komorni trio: Prevorsek Uroš (I. violina), Lubeč Roza (II. violina), Dermelj Albert (viola). Dalje nastopijo Vodusek Valens (klavir), Prevorsek Uroš (violina), pri klavirju prof. Janko Ravnik. Korenčan štefka (sopran), pri klavirju prof. Janko Ravnik in Osterc Marta (klavir). Vstop v dvorano je dovoljen proti nakupu spreda, ki stane 3 Din in se dobi čez dan v knjigarni Glasbene Matice od 18. ure dalje pa pred dvorano. Ta javna produkcija se potem ponovi v Zagrebu v soboto 23. t. m.

Potiti - potiti - potiti se je najvažnejše za hitro ozdravitev od gripe! Da to sigurno dosežete je treba vzeti že pri prvem znaku gripe ASPIRIN tableta, ker BAYER VE, KAJ POMAGA!

ASPIRIN TABLETE

Halo, radio Planica!...

Kako smo ob radiu sledili smučarskim skokom

Ljubljana, 17. marca. Poslušalci radia smo si lahko ustvarili dosti živahno sliko o tekmovanju v Planici. Ob poidvanajstih je začel govoriti naš speaker: dotekanje množic, krasno vreme, dobro stanje skakalnice. Nato Jobovo sporočilo, zakaj ne nastopijo Norvežani in Avstrijci v konkurenci. V srbohrvaščini je zagrebški sportni urednik podal poročilo, ves navdušen. Pozneje sredi tekmovanja je pred mikrofonom pristopil še ljubljanski strokovnjak, iz radia nam znani sila izkušeni smučar Jaka Smolaka. Trojica Pengov, Macanovič, Gnidovec je torej govorila in sporočala, kar je bilo sproti omembe vredno. Sodelovalo je občinstvo, dobro se je čulo vzklikanje in ploskanje. Sodeloval pa je gromko tudi razglaševalce rezultatov. Njegova oznanila po mikrofoni: XY hat gesprungen... Pozneje je pa svoj »hat« le popravil. Tudi nekaj profita!

diu mogočnemu poletu Maruszarza. Novšak... ojoj, padel je, toda nedolžno padel, izgubil kapo, se pobral in nekje dol razlaga, kako je priletel. Čakamo na šramla. Siguren, lep skok... zelo siguren, obstal na 72, ha! Tretjič porušen jugoslovanski rekord. To mora užgati tudi v Zagrebu. In v Beogradu. In še vseposvodo, do koder danes radio sproti oznanja novice iz Planice... Pa mi pri radiu lahko tudi malo pokukamo v zakulisje. Ob govoru avstrijskega predstavnika v premoru izvem, kako žalostne razprtije so med smučarji onstran Karavank. O skakalnici pa: Das Ideal einer grossen Schanze, einzig dastehend... Poljski predstavnik inž. Grossmann kratko, simpatično čestita Jugoslaviji. Inž. Bartu v imenu sinov Libuše proslavlja krasne vtise iz bratske Jugoslavije in povdarja častne uspehe čeških tekmovalcev na skakalnici, ki jo je zgradil aklimatizirani Čeh Bloudek... Ze je minilo polodne, publike se je nabralo nad 12.000. Sneg je že mehkejši, solnce grabi. Saj, kdo je pomislil da bo tak dan. (Pogledam skozi okno: niti v Ljubljani nismo brez solnca.) Doskodišče gladijo, polivajo s salmijakom. Takisto Bloudekov izum: ski-cement. To lažba po radiu: ni huder, da ne bi letos filmi iz Planice bolje uspehi, kakor lani. Vse polno je operaterjev in velično teh prizorov bomo lahko vsi gledali na platnu. Izmed publike ima vsaj tretjina fotograf. aparate. Na drevskih blizu skakalnice je kakor v pragozdu. Še novinar Inke je splezal na rogovilo, se opasal z nogama okrog debla in piše, piše... Skozi konkurenci se ponovijo v tretje. Padcev je več. Ne, to že ni toliko zanimivo. Dolga, dolga pavza. Vse sorte morajo izpovedati možje pred mikrofonom, karkoli vidijo in čujejo, vmes se oglasi godba. Rade volje potrpijo ob aparatu: Norvežani bodo vendarle skakali za trening. Ušesa se napno, še vse ostreje kakor ob pričetku. Sneg je po-

'Konec versajske pogodbe'

Silen odmev nemške demonstracije po vsem svetu — Po splošnem mnenju je zadan versajski pogodbi najhujši udarec — Nemčija izziva ves svet

PARIZ, 17. marca. r. Vsa mednarodna javnost je pod vtisom dalekosežnega sklepa nemške vlade, s katerim je večerajsko splošno vojaško dolžnost ne pomeni nič drugega kakor jasno in nedvoumno ODPoved VERSAJSKJE MIROVNE POGODBE

odnosno petega poglavja te pogodbe, ki govori o omejitvi nemškega oboroževanja in nemške vojske sploh. Po določbah te pogodbe je smela imeti Nemčija samo toliko število vojaštva, kolikor je bilo neobhodno potrebno za vzdrževanje notranjega reda in miru. Nemčiji je bilo zabranjeno imeti vojno letalstvo in vse one vrste orožja, ki se smatra za napadalno orožje, to so pred vsem tanki, težki topovi in slično. Obenem je bila z določbami versajske mirovne pogodbe odpravljena v Nemčiji splošna vojaška obveznost in nemško vojsko so tvorili samo prostovoljci, ki so bili za to tudi primerno plačani. Sklep nemške vlade po zopetni uvedbi splošne vojaške dolžnosti gre preko vseh teh določb in nemška vlada je v svojem proglasu odkrito priznala, da ne misli čakati na to, da ji velesile priznajo enakopravnost v pogledu oborožitve, marveč da

HOČE ITI SVOJA POTA.

Ta korak nemške vlade pa zopet enkrat jasno kaže, da je bila previdnost Francije v pogledu Nemčije in njenega oboroževanja docela na mestu in da so točne vse one informacije o tajnem nemškem oboroževanju, ki so jih doslej ne samo Nemci, marveč tudi drugi, sicer dalekovidni državniki smatrali za plod fantazije.

CILJ NEMČIJE

je s tem izvršenim činom pred vsem svetom legalizirati dosedanje tajno oboroževanje in nemški propagandni minister dr. Göbbels je kar odkrito povedal, da si Nemčija odslej ne bo pustila od nikogar določevati, kaj in kako se sme oborožiti. V svoji izjavi je izrecno poudaril, da Nemčija s tem zakonom odpušča vse vojaške klavzule versajske mirovne pogodbe. Danes so prodirle v javnost tudi že

PODROBNOSTI O BODOČI ORGANIZACIJI NEMŠKE OBOROŽENE SILE.

Nemčija hoče imeti značno brodnice, ki bo štelo najmanj 1500 vojnih letal, to je polovico toliko, kolikor imajo vsi so-

sedi Nemčije skupaj. Nemška vojna mornarica, ki je bila po zaključku miru uničena, se mora zopet povzpeti na tako višino, da bo razpolagala Nemčija z vojno mornarico, ki bo tako številčno kakor strategično najmanj tako močna, kakor tretjina vojne mornarice vsega angleškega imperija. Nemška vojska bo organizirana v 12 armadnih zborih s 36 divizijami.

MIROVNO STANJE NEMŠKE ARMADNE BO ZNAŠALO 6 DO 700.000 MOZ, to je 10 odstotkov vsega nemškega prebivalstva. Nemčija je ta svoj program v

veliki meri že uresničila. Dosedanje številno letalstvo je bilo pod krinko sporta že docela vojaško organizirano in je razdeljeno v vojaške enote in se bo preko noči izpremenilo v vojno letalstvo. Z združitvijo hitlerjevskih oddelkov z dosedanjo redno vojsko je

NEMŠKA ARMADA ŽE USTVARJENA

Tudi v pogledu vojne mornarice je Nemčija že sredi izvajanja svojega programa in razpolaga že z najmodernejšimi vojnimi ladjami. Nemčija je takorekoč preko noči postala to, na kar je Francija neprestano opozarjala, namreč vojaška velesila, s katero mora vsa Evropa resno računati.

Tajnosti prihajajo na dan

Newyork, 17. marca. AA. »Newyork Times« prinaša celo vrsto brzojavk svojih podružnic v Berlinu, Londonu in Washingtonu o tem, da rabi Nemčija v svojem letalstvu posebne Dieslove motorje, ki varujejo letala pred učinkom električnega toka in jim dajejo močnost, da se lahko ustavijo sredi poleta.

„Mednarodni prevrat“

Po sodbi pariškega tiska je Nemčija izvršila mednarodni državni prevrat — Versailles je mrtev — Potrebna je solidarnost vseh pravih prijateljev miru

Pariz, 17. marca. AA. Nakomur na francoskem ni bilo neznan, da se Nemčija že dolgo ponovno oborožuje. Toda tako kratko in uradno enostransko razveljavljanje vojaških določb versajske mirovne pogodbe je zbudilo v pariških listih veliko ogorčenje. »Excelsior« prinaša vesti iz Nemčije pod naslovom: »Versajska mirovna pogodba — krpa papirja.« Podobne naslove imajo tudi drugi listi. »Journal« je dal svojemu članku naslov »Versailles je mrtev«, »Figaro« pa »Mednarodni državni prevrat«, »Matin« govori o »Odlučnem udarcu versajski mirovni pogodbi«.

Listi pred vsem soglasno vstajajo zoper nemške argumente, da so najnovejši sklepi nemške vlade odgovor na sklepe predsednočne seje francoske poslanske zbornice. Listi dvomijo, da bi v današnjih razmerah Simonov obisk mogel še kaj popraviti mednarodni položaj. Pri tem pa vsi listi naglašajo, da je zdaj pred vsem treba ohraniti hladno kri in da morajo vsi prijatelji miru stopiti v čim tesnejše medsebojne stike in dogovore.

»Petit Parisien« pravi med drugim: Vsa nesreča tega enostranskega političnega dejanja je še povečana zaradi nepričakovitosti, s katero je ta akt nastal. Drugi listi pišejo, da je nemški sklep takšnega značaja, da zahteva nujno izredno sejo sveta Društva narodov. Mogoče se bo treba zateči tudi k drugim sredstvom. Vsekakor pa ne bo prišlo do prenehanja odločitve in kadar bodo te odločitve storjene,

jih bo treba dosledno tudi izvršiti. Podobno pišejo tudi drugi listi in poudarjajo potrebo solidarnosti vseh resničnih prijateljev miru.

Maršal Petain je imel prav!

Pariz, 17. marca. AA. Neka osebnost iz neposredne okolice maršala Petaina je v razgovoru o obnovi vojaške obveznosti v Nemčiji izjavila med drugim:

Pričakovali smo ta sklep iz Berlina. Pričakovali smo ga šele v aprilu ali pa najkasneje v oktobru t. l. Vidi se, da je maršal Petain prav imel, ko je pred kratkim s svojim člankom v »Revue des deux Mondes« alarimiral francosko javnost. Evo, zdaj jemlje Nemčija za izgovor uvedbo dveletnega vojaškega roka v Franciji in tepta versajsko mirovno pogodbo, čeprav vsi vemo, da smo pri nas uvedli dveletni rok le zato, da se ohrani normalno številčno stanje naše vojske v miru.

Navodila

francoskim poslanikom

Pariz, 17. marca. AA. Zunanje ministrstvo je poslalo snoči vsem svojim poslanikom, predvsem pa poslanikom v neposredno prizadetih državah navodila, naj stopijo takoj v stike z odgovornimi voditelji dotičnih držav, da zvedo, kakšno je njihovo stališče napram sklepu nemške vlade glede uvedbe splošne vojaške dolžnosti.

Varnost je v nevarnosti

V Londonu je izzval sklep nemške vlade silno iznenađenje in veliko vznemirjenje

London, 17. marca. r. Predsednika vlade Macdonalda, ki je vsako soboto na svojem posestvu v Chequersu, je o sklepu nemške vlade obvestil angleški poslanik v Berlinu po telefonu. Prečital mu je proglas nemške vlade. Macdonald je takoj sklical za jutri ministrijski odbor za razorožitevna vprašanja.

Zunanji minister Simon se je snoči vrnil v London in takoj stopil v stike s svojimi glavnimi sodružniki. Glede njegovega obiska v Berlinu so se v Londonu pojavila razna naziranja. Eni mislijo, da bo angleška vlada obisk za nekaj časa odložila. Medtem pa naj bi se nadaljevala pripravljala diplomatska pogajanja. Drugi so mnenja, da Simon topot svojega potovanja ne bo odložil.

Na tukajšnjih poslaništvih in veleposlaništvih je novica o nemškem sklepu o zopetni uvedbi vojaške dolžnosti zelo prese-

netila. Posebno naglašajo in komentirajo to, da je do tega sklepa prišlo tik pred obiskom britanskega zunanjega ministra v Berlinu, torej tik pred sestankom, ki mu je bil eden izmed glavnih namenov sporazum o tem, kako naj bi se izpremenilo peto poglavje mirovne pogodbe.

Listi poročajo o sklepu nemške vlade z oglasnimi črkami pod naslovom »Nemčija razveljavila Versailles«. Večina jih je mnenja, da je treba sklep nemške vlade obzavljati. Po mnenju »Sunday Timesa« je verjetno, da bo kazalo odgoditi berlinska pogajanja. Vojaški ukrepi francoske vlade so bili za nemško vlado povod ne pa vzrok in je nemška vlada svoj sklep o uvedbi obvezne vojaške službe za nekaj časa pripravljala. Nemčija bo zdaj razpolagala z večjimi efektivi, kakor jih ima Francija. Skupna varnost je v nevarnosti, pravi list.

Posledice

prejšnjega popuščanja

Varšava, 17. marca. AA. Poljski uradni krogi mislijo, da je sklep Nemčije posledica politike popuščanja, ki so jo nasproti Nemčiji izvajale zapadne velesile. V nekaterih poljskih krogih pravijo glede na to, da so zadovoljni, da je Poljska o pravem času izvajala potrebne sklepe iz te politike glede orientacije svoje zunanje politike. Toda vzhic vsemu, dodajajo, s stališča evropskega ravnotežja Poljska ni prepričana, da bi ji v luči novih dogodkov njen pakt o nenapadanj, sklenjen z Nemčijo, zagotovil zadostna poročstva za varnost.

Washingtonu je, da je nemška vlada kršila vsebinsko berlinske pogodbe z USA. Zastopniki ameriškega zunanjega ministrstva so zadržani napram nemškemu vojaškemu zakonu rezervirani.

Italija išče zaslombe v Parizu in Londonu

Rim, 17. marca. AA. Nemški vojaški zakon in proglas nemške vlade sta napravila na rimske kroge globok vtis. Italijanska vlada bo stopila v stike s francosko in angleško vlado, da se z njimi posvetuje o stališču, ki naj ga zavzamejo nasproti Nemčiji.

Potrebna je skrajna hladnokrvnost

Zeneva, 17. marca. AA. Sklep nemške vlade o vojaški dolžnosti je napravil na kroge Društva narodov globok vtis. Vendar so mnenja, da mora evropska javnost ohraniti hladnokrvnost kakor nikdar doslej. Po mnenju teh krogov je Nemčija pospešila svoj sklep iz taktičnih razlogov.

V Berlinu so vendarle malo v skrbeh

Berlin, 17. marca. AA. Vladna izjava o uvedbi splošne vojaške dolžnosti je napravila na vso javnost globok vtis. Vsi so zadovoljni s tem važnim zgodovinskim dogodkom.

Hitler je imel snoči konferenco s člani vlade o posledicah sklepa vlade o uvedbi splošne vojaške dolžnosti na mednarodno situacijo.

Najhujši udarec miru

Amerika je presenečena in vidi v nemški politiki ogrožanje svetovnega miru — Amerika vztraja na mirovni pogodbi

Washington, 17. marca. p. V poučenih tukajšnjih krogih izjavljajo, da v ameriškem zunanjem ministrstvu zelo obzavljajo jezo nemški sklep o zopetni uvedbi vojaške obveznosti in vidijo v njej enega izmed najtežjih udarcev miru po končani svetovni vojni. Takšno razpoloženje vlada tudi v obeh zbornicah kongresa. Predsednik senatnega odbora za proučevanje delovanja oboroževalne industrije je izjavil: Že dolgo nismo dobili tako usodne vesti iz Evrope. Senator Bonnet, član omenjenega senatskega odbora je pa rekel: Ta nemški sklep je napravil piko

vsem nadaljnjim ženevskim razgovorom. Drugi član tega odbora, senator George, ki je obenem tudi član senatnega odbora za zunanje zadeve, je pa dejal: Nemški sklep je nevarnost za evropski mir. Če se ne najdejo pota in načini, da se ustavi oboroževanje Nemčije, bo postal položaj zelo resen.

Na podlagi mirovne pogodbe med Nemčijo in USA, sklenjene v Berlinu 1921, imajo Zedinjene države pravico, da se sklicujejo na določbe petega poglavja versajske mirovne pogodbe. Splošno mnenje merodajnih krogov v

VELIK GOVOR MINISTRA DR. KOJIČA V KRAGUJEVCU

Minister pravde je govoril na ogromnem shodu pred 16.000 poslušalci iz vse Šumadije — Velike patriotične manifestacije

Kragujevac, 17. marca. r. Danes je bil v Kragujevcu na prostem ljudski shod, na katerem je minister pravde dr. Dragutin Kojić pred veliko množico orisal program vlade. Današnji kragujevski shod pomeni začetek cele vrste velikih volilnih shodov, na katerih bodo seznanili člani vlade državljane s cilji in smernicami državne in narodne politike sedanje vlade. Na shodu se je zbralo nad 16.000 ljudi iz mesta in vseh okoliških srezov, po ogromni večini kmeti, ki so prihajali v skupinah z zastavami. Tudi na zborovilišču, okrašenem z zastavami in zelenjem, so neprestano prepevali nacionalne pesmi in navdušeno vzklíkali kralju, kraljevemu domu, Jugoslaviji, ministru dr. Kojiću, posameznim poslanskim kandidatom, nosilcu predsedniku Jevtiću ter kraljevski vlahi sploh. Največ so se čuli vzklíki, ki so bili napisani tudi na zastavah: »Živela Jugoslavija!«, »Ves čas zborovanja, zlasti pa med govorom ministra dr. Kojića se so čuli vzklíki Nj. Vel. kralju, kraljevskemu domu ter državnemu in narodnemu edinstvu.«

Zborovanje je otvoril kragujevski župan Aleksa Obradović, ki je takoj podal besedo ministru pravde dr. Kojiću. Ko se je poleg pozdravnih aplavz, je g. minister med drugim izjavil:

Poslijmo svoje prvo misel s tega sestanka grobu našega velikega in neumrlega kralja na Oplencu, grobu, čigar čuvarji smo v imenu vsega naroda mi Šumadinci. Nastala je globoka tišina. Vsi prisotni pa so se odkrili. Zatem so se začeli vzklíki: Slava velikemu kralju!

Toda poleg svetlinje njegovega groba veljajo naše misli tudi prestolu, na katerem je sedaj njegov prvorojeni sin, naš mladi kralj Nj. Vel. Peter II., obkrožen s ljubezljivo svoje vzvišene matere Nj. Vel. kraljice in s skrbjo zaščitnika kralja in države, svojega vzvišenega strica Nj. Vis. kneza-namestnika Pavla ob pomoči ostalih dveh kraljevskih namestnikov. Naj bo ta naša narodna misel usmerjena zmerom in v prvi vrsti na to stran. (Burno odobravanje in vzklíki: Živel kralj! Živel knez Pavle!)

Volitve, ki bodo na Djurdjevdan, predstavljajo ene izmed najbolj značilnih volitev, kar jih je naša država v svoji novi politični zgodovini imela. Vršile se bodo komaj nekaj mesecev po smrti našega velikega kralja; prve volitve bodo pod kraljevskim namestništvom in vršile se bodo v času, ki predstavlja vrhunec svetovne gospodarske krize: vse to dokazuje edinstveni in velik pomen teh volitev.

Globoko sem prepričan, da bo Šumadija še enkrat pokazala pri teh volitvah vsemu svetu, da se bo v naši domovini vršilo še nešteto volitev, toda niti na enih izmed njih se ne bo postavljalo vprašanje izpremembe onih državnih političnih smernic, ki so začrtane ne samo s krvjo našega največjega vladarja, temveč tudi skrvjo naših najplemenitejših bratov, onih, ki so na ol-

tar domovine žrtvovali največjo sloveško vrednoto, svoje življenje. (Zivačno in dolgo trajno vzklíkanje: Živela Jugoslavija!)

Mi hočemo s temi volitvami utrditi politiko obnove ter preporeda naroda. Namestu starih strank, ki jim dajem priznanje za vse dobro, kar so imele v sebi, hočemo nov političen pokret, očiščen od vsega, kar doslej ni bilo prida. Hočemo, da iz novega političnega tekmovanja v blagor krone in naroda izidejo politično preizkušeni in v pogledu programa in v svojem osebnem pogledu za čas, v kateremu živimo, neoporečni ljudje in stranke. Hočemo stranke brez strankarstva, brez osebnih strasti in borb. Stranke, ki imajo v svojem programu resno izdelane formule in balzam za vse hude bolezni in rane povojnega časa in družbe, ki so nastale po veliki svetovni vojni.

Reformni program vlade

Volitve pa se vrše tudi v znaku upravnega preporeda države. Volilni proglas g. Jevtića (vzklíki predsedniku vlade) vsebuje celo vrsto ukrepov, za katerih uresničenje se išče v teh volitvah tudi podpora naroda. Če bomo to podporo dobili 5. maja, bomo v Narodni skupščini skušali izvesti na prvem mestu zakon o banknih upravah in samoupravah. Ta zakon bo omogočil široko sodelovanje naroda v krajevnih in pokrajinskih zadevah, s čimer se bo iznebila osrednja oblast ene počasnosti in celo nekaterih nepravilnosti, ki so jo doslej v nekaterih primerih obteževala. Prosta mnogih skrbi se bo osrednja oblast mogla lotiti zboljšanja vseh panog državne uprave. Zlasti bo naša finančna uprava tako preurejena, da bo imela obtežbe pravičnosti, enakosti, prečiščenosti in varčnosti — kar pa je najvažnejše, da se bo mogla vedno gibati v mejah pravice ter dejanske finančne moči naroda. Naše pravosodje bo tako popravljeno, da bo pravica dosegljiva vsakomur in naglo. Naša prosvetna politika se bo usmerila tako, da bo izgubila obtežbe fabriciranja ogromnega števila državnih uslužbencev, ki ga noben narod in noben državni proračun ne more vzdržati, temveč bo predstavnica prave prosvete naroda ter usposabljanja njegovih sinov za samostojno življenje. Zlasti se ima v osnovnih solah v bodoče bolj čutiti domovina kakor doslej.

Naša gradbena in prometna uprava se mora v bodoče v večji meri usmeriti k vasi, ker morejo velike kopne in prometne komunikacije samo tedaj pomeniti nekaj, če tudi kmet lahko do njih pride.

Naša vojaška uprava mora imeti pred seboj samo en velik cilj, čim bolj vojaško pripravljeno državo. (Dolgotrajno in živa odobravanje.) To zahteva od nas tudi sedanji mednarodni položaj, kakor tudi izkušnje naše narodne preteklosti. Na tem potu se ne smemo ustaviti pred nobeno žrtvijo. (Viharno odobravanje.)

Jevtić gre v Rim?

Po londonskih informacijah bo predsednik vlade gosp. Jevtić na povabilo Mussolinija maja posetil Rim in podpisal prijateljski pakt z Italijo

London, 17. marca. p. Angleški listi se kljub nemški senzaciji obširno bavijo s preokretom italijanske politike do Jugoslavije in pridajajo izjavi novega italijanskega poslanika v Beogradu ogromno politično važnost. Vodilni angleški list »Times« poudarja v svojem komentarju, da je ta preokret izzval veliko zadovoljstvo v vsej angleški politični javnosti, ki vidi v zbliznanju Italije in Jugoslavije temelj za sporazumno rešitev vseh srednjeevropskih problemov. List pravi, da ne bo trajalo dolgo, da bo prišlo do realnega zbliznanja med Rimom in Beogradom. Beograjska izjava predstavlja začetek politike sporazuma.

To je predvsem posledica miroljubnega zadržanja jugoslovenske vlade. Jugoslovensko-italijansko zbliznanje bo najzanesljivejšo jamstvo proti vsaki reviziji mirovnih pogodb, proti povratku Habsburžanov in proti vsem nevarnim eksperimentom v Srednji Evropi. Ob koncu dodaja list vest svojega beograjskega dopisnika, da bo jugoslovenski ministrijski predsednik in zunanji minister gosp. Jevtić meseca maja, po končanih parlamentarnih volitvah v Jugoslaviji, na povabilo Mussolinija posetil Rim ter da bo pri tej priliki podpisan prijateljski pakt med Italijo in Jugoslavijo.

Abesinija predloži spor Društvu narodov

Rim, 17. marca. AA. Tukajšnje poslaništvo Abesinije poroča, da je abesinski cesar pozval svojega predstavnika pri Društvu narodov, naj uradno obvesti glavno tajništvo Društva narodov, da izroča Abesinija svoj spor z Italijo ženevski ustanovi v končno rešitev.

Novi italijanski transporti v Afriko

Messina, 16. marca. r. Iz pokrajine Catanaro in Capitanate je prišlo davi v Messina več sto specializiranih delavcev, ki so se popoldne vkrcali na parnik »Colombo«, da odpotujejo v vzhodno Afriko. S parnikom je večeraj prišlo iz Napulja še 700 drugih delavcev iz Pesara, Roviga, Napulja, Aquille in drugih krajev. Poleg delavstva se je danes ukrcalo na parnik tudi več oddelkov messinske divizije, med njimi dve vojni bolnici ter vojaški železniški in drugi inženjerski oddelki. Parnik je proti večeru dvignil sidra in odplul proti jugu.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 20. seja sekcijskega odbora pri Rebcu. Ob 18.30 naj pridejo v tajništvo zaradi gostovanja v Kranju: Pogačnik, Šinkovic, Moša, Kukanja, Zavrl, Podgornik, Race, Lazar, Zornada, Sovinc, Rozman, Vodišek in Puterle.

Ljudska univerza v Ljubljani »Ob stoletnici pesnika in fizika Josipa Stefan« je naslov predavanju, ki bo drevi ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo g. prof. dr. Lavo Čermelj. Vstop je vsakomur prost.

TEDEN DNI FILMA

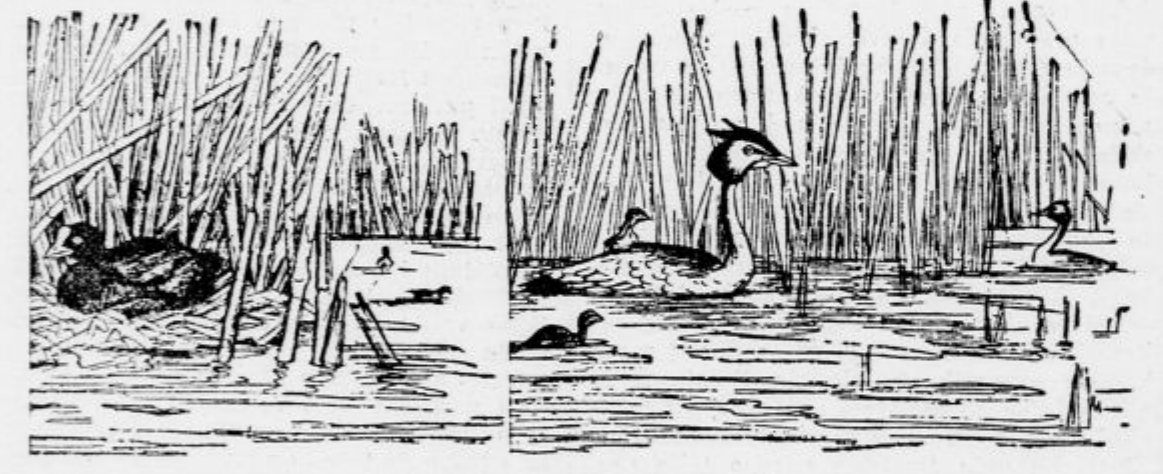

Hilda Hildebrandtova, slovita nemška lepota, se je močno uveljavila kot igralka. V glavnih vlogah je nastopila v dveh filmih: »Barkarola« in »Amfitrion«. »Barkarola« bomo v kratkem videli v Ljubljani.

S kamero in mikrofonom v taborišču žerjavov

Kulturni oddelek Ufe, znan po svoji veliki podjetnosti, je obogatil repertoar kulturnih filmov s sijajno uspešnim novim delom: »Glasovi iz trstja in ločja«. Film je bil z zvono kamero in mikrofonom posnet v velikih močvirjih v bližini Lančberga. Tu se dvakrat v letu zberó ogromne jate žerjavov in drugih seliv, ki počivajo na dolgi trdopolni poti po tri tedne. Mikrofon in teleobjektiv sta ob največji opreznosti in spretnosti operaterjev, ki jih je vodil dr. Ulrich Schultz, posnela prizore, ki so naravnost presenetljivi. Na kakih osemdeset metrov daljave je uspelo fotografirati posamezne ptice večje, kakor so v resnici: vse njihovo obnašanje v gnezdih, z mladimi pri plavanju, pri iskanju hrane, pri medsebojnem obveščanju, oprezovanju, pri razpustavljanju straž. Prav zelo lahko želimo, da pride ta film čimprej v Ljubljano. Objavljamo tri prizore iz filma.

Že ta teden bomo videli „Čeljuskince“

Ta teden bodo doživeli vsi ljubitelji filma dogodek, ki jim bo ostal v nepozabnem spominu. Elitni kino »Matica« bo predvajal največjo filmsko reportažo sedanje dobe »Čeljuskince« film herojev Severa. Ruski filmi prihajajo v zadnjem času precej pogosto k nam in vsak je doživel zase, majhna senca, hkratu pa jasen, otipljiv opomin filmski industriji Evrope in Amerike, kakšne filme je treba delati. Videli smo že ruske operete in rusko dramo, »Čeljuskinca« pa bodo vzorec ruskega znanstvenega filma. Po vsej Evropi so doživeli prave trijumfe. V Parizu so jih igrali v »Kinu novosti« dvanajst tednov dan za dnem. Tudi v Zagrebu in v Beogradu so bili senzacija in so jih igrali pred razprodanimi dvoranami. Kako bo pri nas? Verujemo v zrel okus našega občinstva in smo prepričani, da bo prav tako. Ko se je lomilec ledu »Čeljuskin« v juliju 1933 odpravil v Arktido, da ugotovi, ali je mogoče pluti vzdolž ob sibirski obali, pač nihče ni pričakoval, kakšne težave mu bodo ovirale pot. Ves svet je nestrno pričakoval novih odkritij velike važnosti, saj je bilo znano, da se nahajajo na krovu »Čeljuskina« najpomembnejši ruski raziskovalci tečajskega ozemlja, ki jih je vodil profesor Smid. Ta ekspedicija je pomenila novo etapo v boju človeka s naravo. Neizmerni napori so čakali pogumne »Čeljuskince«, toda vsi so pokazali, da so možje na svojem mestu. Lomilec ledu je prodril že precej visoko proti severu, pri otoku Koljućinu pa ga je oklenil led, da ni mogel nadaljevati poti. Del Čeljuskincev se je tedaj odpravil s pasjimi vpregami nazaj proti celini. S seboj so vzeli vse filmske posnetke, ki so jih dotlej napravili, in vse znanstvene zapiske. Ostali Čeljuskinci pa so naposled z dinamitom razbili led in nadaljevali svojo pot.

Toda sreča jih ni dolgo spremljala. Lani februarja je »Čeljuskin« zadel v ledeno goro, dobil razpoko in se pogreznil. Posadka se je rešila na veliko ledeno ploščo in nanjo je prenesla tudi vse svoje stvari, ki so bile potrebne za življenje v tem severnem peklu. Pri tej nesreči je utonil član ekspedicije Mogilevič, ki je bil edina žrtev znanstvenega potovanja. Zdal se je začela junaška doba Čeljuskincev. Vsega jim je primanjkovalo, trpeli so glad in mraz. Ledena plošča se je pod njimi drobila in vsi so pričakovali smrt. Toda svojega znanstvenega dela niso opustili. Nabrali so ogromno gradivo, ki je bilo velepomembno za spoznavanje razmer v severnih krajih. Med tem pa so v Rusiji organizirali pomoč. Najbolj izkušeni, najbolj hrabri letalci so odleteli na sever reševati ponesrečene junake. Vse so rešili in z njimi vred tudi vse dragoceno znanstveno gradivo. V Rusiji so sprejeli rešence z neverjetnim navdušenjem. Se celo znanke z njihovimi slikami so izdali. Po posnetkih, ki so jih napravili člani ekspedicije v dobi, ko so gledali smrti v oči, so napravili originalen film, ki kaže vse težave, s katerimi je bila te ekspedicija združena. Tu ni nič trikovi, nič atelejskega dela. Vsi prirodni posnetki so nastali res v deželi večnega ledu in bile smrti. Prav zaradi tega si je film vredno ogledati. Pokaže nam, česa so zmogli znanstveniki, ki se ne boje ničesar, tudi smrti ne.

Berite Langerjevo povest „PES II. ČETE“. Dobite jo v Tiskovni zadrugi in vsaki drugi knjigarni.

ELITNI KINO MATICA

TELEFON 21-24

Danes ob 4. pop. in 9¼ uri zvečer

Velika premiera monumentalnega vefilma

Skrivnost

RUDOLF FORSTER, ANGELA ZALOKAR

v pretresljivi ljubavni dram!

Karla Cavellia

Predprodaja vstopnic od 11. do 13. ure. — Rezervirajte vstopnice!

Predstava ob 7¼ uri odpade radi koncerta!

Žena v sodobnem svetu Masaryk in žene

Voditeljica češkoslovaških žen Plaminikova je v iskreni hvaležnosti napisala esej o Masarykovih nazorih o ženah in ženskem problemu ter ga poslala vsem prijateljskim ženskim organizacijam, da seznanijo z njimi čim širše vrste, ne samo ženske, ampak tudi moške. Prezidenta Masaryka pozna ves svet kot neomajnega pristaša enakopravnosti med moškimi in žensko v kulturnem, socialnem, političnem in gospodarskem pogledu. Svoje nazore je ob vsaki priliki izpovedoval in utemeljeval bodisi kot profesor na univerzi kakor tudi kot pisatelj ter pozneje kot predsednik republike. Značilna je njegova izjava, da ne obstaja žensko vprašanje, temveč le vprašanje vsega človeštva, to se pravi, da je bilo trpljenje žen vedno tudi trpljenje mož, kakor so bile pregrehe žensk vedno tudi skupne pregrehe. V svoji washingtonski deklaraciji, ki jo je izdal na koncu vojne, objavljeno v Parizu 18. oktobra 1. 1918, je objubil enakopravnost spolov ter je to svojo objubo tudi sankcioniral v ustavi, katere člen 106. se glasi: »Predpravice spolov... se ne priznavajo.« Ta demokratični princip enakopravnosti obeh spolov je postal osnovni zakon nove države.

Ta način Masarykovega gledanja na ženo ima svoj izvor v njegovem lastnem življenju in v njegovi filozofiji. Žene v njegovi bližini so bile plemenita bitja. Sam pravi, da so imele nanj močan in dobrodejen vpliv. To je bila zlasti njegova mati, modra in skrbna žena, ki je dosegla, da je šel njen najljubši otrok, Tomaž, študirat. Največji vpliv na razvoj njegove osebnosti pa je imela njegova žena šarlota (Garrigue), po rodu Američanka. Njun zakon je bil najpopolnejše soglasje, nepritržano skupno delo za javni blagor. V nekem pismu je pisal Masaryk (1. 1910): »Jaz o sebi lahko rečem isto, kar je rekel o sebi J. Stuart Mill: moje ideje o ženi so se oblikovale po živem modelu moje žene, ki je imela najboljši in najodličnejši vpliv na oblikovanje in na razvoj vseh mojih idej in mojega značaja.« Tako je torej Masaryk postal feminist pod vplivom svojega osebnega življenja, čigar izkušnje so imele najgloblji vpliv tudi na njegovo filozofijo.

Vojna ga je samo potrdila v njegovem prepričanju o ženi enakovrednosti z možem. Tudi po vojni je na vsej črti podpiral aktivnost žen ter je ostal do danes protektor njihovih pravic. V svoji prvi »Poslaničnici« ni pozabil na žene; 1. 1929. je objavil dve deklaraciji, naslovljeni na žene: predsednik Masaryk je ostal zvest idejam profesorja Masaryka. Masaryk je svoje nazore o ženi, odnosno med spoloma preciziral v več spisih, kjer razglablja o psihologiji moža in žene, o kritiki dosežanih mnenj glede razlike v razumu, čustvovanju, volji in morali obeh spolov. Zavrača tudi mnenje o živčni manjvrednosti ženske ter pokazuje na mater, ki je po ves dan zaposlena z gospodinjskimi opravili, poleg tega pa ima okrog sebe kopicjo otrok, ki jih mora oskrbovati, ki bi pri njih in trepete zanje, kadar so bolni. To, pravi Masaryk, je vsekakor bolj naporno za živce kakor pa mirno možovo delo v uradu ali pri znanstvenem raziskovanju.

Gotovo se vidi čudno, da se profesor filozofije na univerzi pogloblja v najpodrobnejše zadeve ženskega življenja, ki sestavljajo v celoti ženski problem, toda prav to kaže, da njegova filozofija ni le sena katedrska znanost, temveč priča o življenjski bližini, o socioloških osnovah, na katere je zgradil svoj nauk, zlasti pa o njegovi humanosti. Poglobil je v obične ponizanih in razaljenih v človeški družbi, med katerimi je bila in je še danes tudi žena. Masaryk si v svojem gledanju na življenje nikakor ne prikriva, da človekovo življenje sestavljajo drobne, majhne reči, vsakdanji dogodki, ki zadevajo osebnost življenja posameznika in njegove družine. In tako razmišlja o ženskem vprašanju ob spoznanju ženskih težav, posebno pa njenega trpljenja. Glede ženskega poklicnega dela pravi: »Ža ženo, ki dela izven doma, pomenja to delo njeno gospodarsko samostojnost. Mož bo pristiljen, da bo izpremenil svoje obnašanje nasproti tej ženi, ki bo postala njemu enaka.«

Jedro vseh Masarykovih razprav o ženskem problemu je zavest, da tu ne gre za neko specialno žensko vprašanje, temveč za rešitev obče človeškega, socialnega problema, v katerega območje spada tudi zdrav odnos med možem in ženo, kakor tudi med starši in otroki.

Znane je, da je Masaryk pristaša absolutne monogamije. Nastopa proti prostituciji v kakršnikoli obliki, tudi proti tisti, ki se skriva pod krinko zakona. Prav tako pa govori tudi proti asketstvu: »celibat nikakor ni vzvišen nad lepim zakonom.« Lepo in zdravo razmerje v zakonu je pa po Masarykovem mnenju možno samo tam, kjer sta moški in žena enakopravna. Po njem odpirata edinole enakopravnost in enakovrednost pot k plemenitejšemu sožitju.

Dasi govori Masaryk o materinstvu v vzvišenih besedah, vendar brani ženo pred

tendenco, ki pokazuje na materinstvo kot na edino ženo nalogo, ki ji jo je naložila narava sama. Mnenja je, da bi bilo treba bolj poudarjati očetovstvo in dolžnosti, ki zrastejo iz njega in katerih se očetje v večini primerov kaj radi otresejo in jih narprijo materi. Masaryk je prepričan, da

FILATELIJA

Slovenska izdaja 1919-1920

Frankovna znamka za 80 vinarjev (modra)

Naklada: 5.264.600 kosov vsebuje tri naklade Jugoslovanske tiskarne (I. 23. IV. 1919., II. 1. IX. 1919. in IV. 15. III. 1920.) skupaj s 3.514.600 kosmi in eno naklado Reisser, Wien (III. 10. XII. 1919.) z 1 milijon 750.000 kosi. Tiskovne in poštne pole so bile sestavljene iz 10x10=100 kosov. Poizkusni tisk je znan v črni barvi na belem kartonskem papirju in na slabem sivkastem tiskovnem papirju. Znan je nadalje veliki format 42x65 mm na kartonskem papirju. Papir: Razločujemo dvoje vrst papirja: gladki beli papir »A« in zelo tanki gladki papir »B«. Barva: Razločujemo tri izrazite nianse modre barve: a/B modro na tankem papirju, a/1/B topomodro, a/2/A živomodro, a/3/B modrovijoličasto, b/a sivovijoličasto, c/a živovijoličasto. Lepilo: je pri papirju »A« skoro belo do rumenkasto, enakomerno, nalahko nanešeno in tudi rumenkasto do rumeno, pegasto in gosto. Pri papirju »B« je lepilo rumenkasto do rumenosiive barve, gosto, neenakomerno nanešeno. Ker so se pole najprej zobčale in šele potem gumirale, so luknjice izpolnjene z lepilom. Zobčanje: I. linjsko zobčanje 11½; II. žagast prebod. Mešano zobčanje: III. na sveh štirih straneh zobčanje 11½, vrh tega še vodoravno žagasti prebod; IV. na sveh štirih straneh zobčanje 11½, poleg tega še navpično žagasti prebod; V. vodoravno zobčanje 11½, navpično žagasti prebod; in VI. vodoravno žagasti prebod, a navpično zobčanje 11½. Poznamo tudi nezobčane in le deloma nezobčane kose, mišja, slepa in širokorobna zobčanja s šarokami in iglastimi luknjicami. Tiskovne napake. Znani so dvotiski, ponekod zelo izraziti, odtiski, od katerih vidimo le eno polovico diagonalno prekinjeno, ter predirajoči tisk in gube. Prehod od svetleješe v temnejšo nianso iste barve se

družinsko življenje ni razdrapano v toliko meri zaradi zanemarjanja dolžnosti od strani mater, temveč mnogo bolj od strani očetov.

Masarykove ideje o ženi, o ljubezni in zakonu so zrasle iz opazovanja življenja, njihova najboljša afirmacija pa je njegovo lastno življenje. Vsaka njegova beseda pa, ki jo je govoril o ženi enakopravnosti, je bila v soglasju s principom demokracije, ki ga je izkušal kot predsednik države po možnosti tudi uresničiti.

Ne samo Čehoslovakinje, temveč tudi vse druge žene mora navdati z največjim zadoščenjem resnost in iskrenost, ki jo posveča veliki državnik ženskemu vprašanju in ženskemu pokretu. Kako se razlikuje njegova govornica, od neslanih in omalovažujočih fraz večine drugih evropskih državnikov, zlasti fašističnih voditeljev!

»Danes se oznanja gospodarska enakost spolov: Ne samo gospodarska enakost, ampak enakost sploh, pravni demokratičen.« (Masaryk: Otázka sociální)

»Svoboda ne pomeni nič, če imate prazen želodec. Siromašnemu kmetu je domovina njegova bajta... Za domovino se ne bo brigal, če mu deca moralno in fizično umira. Na take ljudi se ne smete obračati s patriotičnimi frazami. Te ne pomenijo nič. Morate zanje kaj storiti. Najprej dopoveste kmetom, da so oni prvi gospodarji, potem jim pa pomagajte, da si izboljšajo gmetni položaj. Čehoslovaško ljudstvo je prišlo zdaj do spoznanja, da je lastnik svoje države in da država ni lastnik njega samega.« (Masarykove besede v razgovoru z ameriškim žurnalstom Woolfom po »The New York Times«.)

na isti poli opazi čisto; prehod iz ene barve v drugo (iris) ni znan.

Izrazite in tipične pogreške plošč. Pri 34. znamki je zgornji del krila desnega skokla prekinjen, pri 64. znamki se vidi preko leve številke 6 bela praska; pri 77. znamki je na koncu sukničja desno bel madež; pri 100. znamki je zgornji del desne številke 6 prekinjen.

Obeski: Znan je samo pri sivovijoličasti znamki obesk 1 Kronske opekastordeče na belem papirju, zobčanje 11½.

Vodni znak: Znan je navpični vodni znak na papirju »A«.

Razpoložljive znamke so se uporabljale kot frankovni provizorij za vrednoto 30 vinarjev in so navadno diagonalno razpoložljive (n. pr. pošta Mitrovica 1920).

Provizoriji: Portovni provizoriji mi niso znani.

Zanimive poštne izkaznice (celine). Razpoložljive znamke in mešano zobčanje imajo filatelistično vrednost le tedaj, če se nahajajo na izvornem pismu ali poštni celini.

Rabljeno — nerabljeno. Vijoličasta barva je v vodi občutljiva; pozor pri pranju!

Redkosti. Posebno je redka živomodna a/2/A, ki se pojavlja tudi s privatnim zobčanjem. Razmeroma redke so zelo temne nianse modre in vijoličaste modre barve, pa tudi svetle sivkaste nianse niso prepošte.

Makulatura. Znane so pole, ki so bile dvakrat v tiskarskem stroju, vsled česar se dobe močno očitovani dvotiski.

Potvorbe. Pozor pri nabavi mešanega zobčanja.

Na običnem zboru Slovenskega filatelističnega društva dne 6. t. m. so bili izvoljeni za častne člane g. Evgen Derocco, predsednik saveza in predsednik Srbskega filatelističnega kluba v Beogradu, g. Vilim Gregorič, predsednik Hrvatskega filatelističnega društva v Zagrebu in podpredsednik saveza in dr. Matijević, predsednik novosadskega filatelističnega društva in član uprave saveza.

Po kobilicah — papagaji

Iz avstralskega mesta Adelaide poročajo, da proti notranji Avstraliji, ki se je komaj rešila uničujočih koblic, nova, čudna nesreča. Milijoni zelenih papagajev se selijo iz skrajne vzhodne Avstralije proti zapadu. Teh ptic je toliko, da je zemlja, kjer se usejajo, zelena, kamor seže oko. Povsod onesenajijo svo vodo. Zato prebivalci z vsemi mogočimi sredstvi branijo izvire pred papagaji. Boje se, da bi ptice ne prišle na področje farm, ter bi potem uničile še to, kar so pustile kobilice.

Ni znala jokati

Filmsko sodišče v Hollywoodu se bo moralo v kratkem baviti s tožbo filmske igralkе Gwen Barry proti nekemu filmskem podjetju. Igralka je imela s svojo filmsko družbo enoletno pogodbo, čez dva meseca pa so jo odpustili, ker se je pokazalo, da ne zna jokati, kar je za ameriški film neobhodno potrebno. Solz ji niso mogli izvabiti niti s čebulo, niti s salmijakom. Filmsko podjetje je smatralo, da ji je zvezdnica zamolčala svojo bistveno pomanjkljivost pri sklepanju pogodbe, ko ni tega izrecno omenila. Gwen Barry se zagovarja, da je niso angažirali za jok, temveč za igro.

Petelin ima pravico do petja

V francoskem kopaljšču Bagnollesu de l'Orne se je prigodil tale dogodek: Notranje ministrstvo je bilo izdalo odredbo, da morajo županstva kopaljšče in letovišče v največji meri skrbeti za nočni mir v svojem kraju. Ukaz je ukaz, si je mislil župan omenjenega kopaljšča, in ker se je več kopaljščnih gostov pritožilo, da se petelin preranó oglašajo in jih s tem motijo v zaslužnem nočnem počitku, je župan neki dan odredil, da morajo lastniki petelinov v 24 urah pobiti vse peteline. Ljudje so bili ogorčeni, češ: če petelinov ne bo, ne bo tudi jaje in piščancev za goste. Župan je seveda priznaval vso upravičenost ljudskega ugovora, vendar je izjavil, da nima moči, da bi ravnal zoper odredbo višjega oblastva. Ljudje so se obrnili do svojega državnega poslanca, ki je neut-

goma telefonično interveniral pri ministru za peteline. Seveda mu je minister takoj ugodil, poudarjajoč, da župan ni razumel tiste odredbe. Če petelin poje, je to njegova naravna potreba in zaradi tega se ne sme kaznovati s smrtjo. Tako so bili zadovoljni vsi, ljudje in petelin.

Usoda prvega telefona

Prvi telefon, ki je bil praktično uporaben, je izumil Graham Bell. Bell je razstavil svoj izum na neki razstavi v Filadelfiji. Toda nikdo se ni zanimal za to reč, ker nikdo ni verjel, da je mogoče po žici govoriti na daljavo. Bell, ki je ves dan ždel pri svojem izumu na razstavi, je bil že ves obupan, ker je neki dan obiskal razstavo tedanjih brazilski cesar Dod Pedro. Bell je bil že nekoč v Braziliji in je bil takrat predstavljen cesarju. Dod Pedro je takoj spoznal Bello in se spustil z njim v razgovor, ki je nanesel seveda tudi na Bellov izum. Cesar se je kajpada zanimal zanj in ga hotel preizkusiti. Stopil je na en konec dvorane, kjer je bilo slišalo, na drugem koncu pa se je Bell sklonil k govorniki pripravi. Iznenada je cesar vzkliknil: »Sveta nebesa, on govori!« Izza tistega trenutka se je vse zanimalo za izum. Vsakdo je hotel doživeti, kako se lahko govori in sliši po žici. Ta dogodek je bil povod, da so tudi odlični čimtelji preiskali in preizkusili Bellov izum ter spoznali, da je poraben.

